A PÉNZVILÁG

III ÉVF.

20 SZÁM

GAZDASÁG-POLITIKAI és PÉNZÜGYI HETILAP

SZERKESZTI: FODOR OSZKÁR

A PÉNZVILÁG

Gazdaságpolitikai és pénzügyi hetilap

Megjelenik minden szombaton. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Korallutca 11. Telefon 130-42. Előfizetési ára: Egész évre 24 kor. Félévre 12 kor. Egyes szám ára 50 fillér.

TARTALOM:

A VÉKA ALÓL. Egy panamában és svindliben fogant társaság. Személyes kérdésben. A Krupp–Skoda tröszt. A Budapesti Ujságirók Egyesülete. KÖZGAZDASÁGI ARCKÉPCSARNOK: Dr. Rajner Béla jogtanácsos és zsaroló. II. Guthardt Tódor igazgató és cognactolvaj. PANAMISTÁK. Irta dr. Vázsonyi Vilmos. SZÉLJEGYZETEK EGY ALAKULÓ KÖZGYÜLÉSHEZ. A PÉNZVILÁGBÓL. A smucig kincstár. A költségvetés megreformálása. KRITIKA. Balkán mozaik. Hogy áll anyagilag a Beszerzési. A Beszerzési és a könyvkereskedelem. A Krupp mérlege. A BÖRZÉKRÓL. A pesti börzéről. BEÉRKEZETT. Kommünikék. KRÓNIKA. POSTÁNK. HIRDETÉSEK.

A LAPOT BIRÓ MIHÁLY ILLUSZTRÁLJA.

A PÉNZVILÁG

III. évfolyam. Budapest, 1913. május 17. 20. szám.

A VÉKA ALÓL.

EGY PANAMÁBAN ÉS SVINDLIBEN FOGANT TÁRSASAG, az Általános Beszerzési és Szállitási rt. azt merte nyilatkozni *A Pénzvilágról*, hogy *zuglap*. Ezért a szemtelen rágalmazásért felelni fog a társaság, a sajtópert ellene meginditottuk. A Pénzvilágot mindenki ismeri, minden intelligens ember olvassa. Publicitása nagyobb némely napilap publicitásánál. Sulyban, jelentőségben ezekkel szintén versenyez. Igazolják a sikerei. Nem akarunk kérkedni, amikor bevalljuk, hogy *A Pénzvilág* lapsikere felülmult minden szaklap, revü és hetilap sikert. Az előfizetők száma, az az érdeklődés, amellyel mindenütt fogadják, kizárja a zuglapságot. És kizárja az *a lap tisztessége*, amely minden kétségen felül áll. És *a munkatársai*, akik mind elsőrangu *ujságirók, bankigazgatók és szakirók*. A Beszerzési svindlitársaság piszka tehát célt tévesztett és csodálkozunk, hogy Lukács László szegénylegényei két órás tanácskozás után csak ezzel tudtak »ártani« A Pénzvilágnak.

*

SZEMÉLYES KÉRDÉSBEN. Pünkösd vasárnapján azokban a budapesti napilapokban, melyek pénzért odaadják hasábjaikat becsületrablásra — élükön a *Budapesti Hirlappal*, melyet a kormány tart ki, mig *Rákosi Jenő* és *Zilahi Simon* tizenhétezer koronás váltóival ügynökök házalnak — nálam is voltak — vakmerő és szemtelen támadás jelent meg *A Pénzvilág* ellen és ellenem, ki a *A Pénzvilág III. évfolyamának 19. számába Kik a Beszerzési rt. részvényesei* cimen nehány igénytelen, de betüről-betüre igaz sort irtam. Azt állitják »*Az Általános Beszerzési rt.*« álnév alá bujt banditák, névszerint Lukács László tolvaj, dr. Rajner Béla zsaroló és szélhámos ügyvéd, valamint Guthardt Tódor közönséges

csirkefogó, — valamennyi kifejezés valódiságát a jelen számban bizonyitom is (l. a további oldalakon) — hogy *A Pénzvilág* zuglap, én pedig »szemenszedett valótlanságot« irtam. Természetes és magától értetődő, hogy *ugy A Pénzvilág, mint én a büntetőbiróság elé vittük még aznap a rágalmazókat,* ezt azonban nem tartom elegendő megtorlásnak — ha szerencséjük van, pár hónapi fogház vagy pár ezer korona árán menekülnek — e hallatlan támadás elkövetőivel szemben. A Pénzvilág jóvoltából le akarok végleg számolni evvel a három banditával, mégpedig sorban és névszerint. *Lukács László* a tolvaj és a panamista némán türte, hogy éveken keresztül szembevágják, hogy gazember és bujkált a biróság elől. Közben azonban nem átalotta orvul támadni azokot, akik meg merték mondani a kegyetlen valóságot szóval is, irásban is. Engem ez az ur évek óta próbál hátbatámadni, természetesen a legpiszkosabb eszközökkel. 1910. okber 16. óta állok harcban a munkapárt cimü közkereseti társasag legcégéresebb tagjaival. Ezek az urak nyiltan egyszer se állottak ki, ellenben először terrorizálták boldogult édesapámat, *Hampel József egyetemi tanárt,* ami teljes mértékben sikerült is nekik. Elfelejtették azonban, hogy van egy kis különbség a közt, ha egy idős és betegeskedő embert, ki negyvenhárom évig közhivatalban dolgozott, félemlitenek meg, asszonyi közremüködéssel és aközt, hogy engem, ki független vagyok, terrorizálnak. Az első sikerült, az utóbbi nem. Szegény édesapám időközben elhunyt. Folytatták *Lukács Lászlóék* a munkát. Özvegy édesanyámat fenyegették, meg, hogy nehézségeket fognak okozni neki az őt jogosan megillető nyugdij folyósitásánál, ha én nem szerelek le. Kiskoru hugomat akarták rávenni, hogy nyilatkozatot csikarjon ki anyámtól, amelyet a lapokban ellenem elhelyeznének. Nagybátyámat *Pulszky Garibaldit* küldték a nyakamra, hogy megfélemlitsen. Minden törekvésük sikertelen volt. Elszakitottak családomtól; tudomásomul szolgált. Valamit azonban elfelejtett Lukács László. Elfelejtette, hogy neki is van felesége: *Freienfeld Rozál*nak hivják, királdi *Herz Zsigmond*nak is vannak gyermekei: *Lucynek* hivják az egyiket, *Lászlónak* a másikat. Néha ott uzsonnáltak a Nemzeti Muzeumban *Hampel József*éknél, mikor jó társaságban akartak lenni. Hát *Lukács László* ur, Ön gondoskodott hozzátartozóiról is. Ugyanazokkal a fegyverekkel, amivel Ön harcoltat ellenem, harcolok majd én is, ha valamikor hatalomhoz jutok, Önök ellen. Most tanulom ezt a harcmodort és várok. Istenem, az olyan nagy urak, mint Ön, nem is tudják, milyen szépen tudnak várni azok a szürke, apró emberek, kik munkával és nem lopással keresik meg mindennapi

kenyerüket. Lássa, három évig vártam, mig visszaadtam *Jeszenszky Sándor*nak a szilágysomlyói kölcsönt. De visszaadtam. Itt némileg nagyobb nyilvánosság előtt, mint amely az Ön fizetett lapjainak rendelkezésére áll, igérem, hogy Ön és családja is vissza fogják sirni azt az időt, mikor Ön még csendben, feltünés nélkül panamázott s nem rombolta össze családoknak életét, politikai okokból. Adja át kérem szives üdvözletemet *Rozálnak* és *Hegedüs Emiliá*nak is. — *Dr. Rajner Béla* rendezte a Beszerzési összes gazságait. Az ügyvédi kamara vonja éppen most felelőségre. — *Gutthardt Tódor* egy szánalmas áldozat. Kifutó ügynöke volt *Brachfeld Emil*nek, azután ellopta tőle az üzleti titkokat és eladta jó pénzért a konkurrens Beszerzési rt.-nak. De elfelejtett megtanulni irni és olvani s igy egész hiába követte el csirkefogásait, mert tönkre igazgatta a Beszerzési társaságot. Áldozata ő *dr. Rajner Bélá*nak, aki elcsalta kenyéradó gazdájától. Azelőtt elég becsületes volt, igaz, hogy cognacot lopott néha, de ez az ő karaktere mellett csak szépség hiba.

Ezek után nem polemizálunk a három urral, mindössze figyelmükbe ajánljuk, hogy azt a kérdést, hogy igaz-e valamely cikk állitása vagy sem, nem soronként fizetve a nyilttérben, hanem a biróság előtt szokás eldönteni.

Tehát előre a birósághoz, három csirkefogók!

Budapesten, 1913. május 13-án.

dr. Hampel József budapesti ügyvéd.

*

A KRUPP-SKODA-TRÖSZT az egész világot szeretné fölfalni. Magyarországon is elérte célját. Ágyugyárat csinálhat állampénzen, állami szubvenció, ingyen telkek és ördög tudja, minő kedvezmények mellett. A korrupt, panamista Krupp, amelyet nemrég lepleztek le hazájában, most a Skodával egyetemben bennünket szerencséltet, hála *Lukács* László kiváló üzleti érzékének. Nálunk mindent ingyen kapott meg az ágyutröszt, csak egy kijárót kellett jól megfizetnie. De ezt is, a magyar állam pénzéből. Ezért nagy a Skoda-Krupp sikere. Kinában már 70 milliós államkölcsönt ajánl fel egy osztrák pénzcsoport utján, hogy megkapja a fegyverszállitás monopóliumát, nálunk ingyen tőkét, monopóliumot, szubvenciót, amit akar, megkap, csak be kell vennie hányás nélkül azt a pár mungót a direkcióba.

*

A BUDAPESTI UJSÁGIRÓK EGYESÜLETE május 14-én délután 4-órakor tartott választmányi ülésén foglalkozott *Fodor* Oszkár, *A Pénzvilág* szerkesztője beadványával, amelyben eljárást kér a Beszerzési és szállitási rt. cimü törlőrongy társaság vakmerő kijelentése ügyében, amellyel A Pénzvilágot zuglapnak titulálta. A

választmány kijelentette, hogy *Fodor* Oszkár *régi, ismert tagja az egyesületnek, tisztességes ujságiró, tehát lapja zuglap nem lehet.* A Pénzvilág tehát megkapta az első elégtételt. A második a biróságnál következik, ahol méltóan fognak leszámolni a Beszerzési cége mögött bujkáló csirkefogókkal.

KÖZGAZDASÁGI ARC-KÉPCSARNOK.

A Beszerzési vezérei.

I.

Dr. RAJNER BÉLA JOGTANÁCSOS ÉS ZSAROLÓ.

Szives felszólitására, hogy mondjam el: miféle elintézetlen ügyem van nekem dr. Rajner Béla ügyvéddel, — a következőket felelhetem: Én evvel az emberrel csak egyetlen egyszer beszéltem, 1910-ben. Gutthard Tódorral voltam nála — az Általános Beszerzési rt. igazgatójával — hogy, ha lehetséges, valami egyezséget teremtsünk a «Csomagszállitó» és a «Beszerzés» között. A beszélgetés során dr. Rajner kijelentette, hogy «megfelelő kárpótlás» ellenében hajlandó visszalépni a konkurrenciától, s amikor kérdeztem, hogy mi lenne ez a «megfelelő kárpótlás», azt felelte, hogy évi 200.000 korona tiz éven át . . .

Arról volt szó, hogy egy jóformán meg sem alakult vállalat, mely a konkurrens üzletet még csak annyiban kezdte el, hogy bűntetőjogi szankció alá eső csalárd fuvarlevélüzletet iniciált a Máv. kárára: — arról volt szó, hogy ez az erkölcstelen bázison operáló vállalat két millió koronát követel azért, hogy abbahagyja azt az üzletét, amelyért — Magyarországot kivéve — minden törvénytisztelő államban fogházbüntetés (Németországban fegyház) jár.

Érthető hát, hogy én erre az ajánlatra csaknem szóról-szóra a következőket feleltem:

— »Nézze doktor ur, ez nem egyezség, ez nem kárpótlás, hanem közönséges zsarolás. Ön érzi, hogy háta mögött van Lukács, a végrehajtó hatalom egész apparátusával s ezért mer előállani ilyen követeléssel. De mi lesz akkor, ha a Máv. igazgatósága nem fogja elnézni a csalárd fuvarlevélüzletet s tisztességes konkurrenciára szoritja a Beszerzésit? Az ujságok nem mennek el a Csomagszállitótól, a csomagszállitás pedig nem elég nagy arra, hogy tisztességes uton az akvirált mennyiség szállitásából megélhessen.« — A tárgyalásnak persze, semmi eredménye se lett, én azonban, mihelyt haza értem, irtam egy ajánlott levelet dr. Rajner Bélának s ebben a levélben határozottan megismételtem azt, hogy őt közönséges zsarolónak tartom s egyuttal kifejezetten kijelentettem azt is, hogy a levelet azért irom, hogy legyen neki alkalma elégtételt keresni azért a vádért, amit saját irodájában élő szóval mondtam neki.

Erre a levélre dr. Rajner Béla semmiféle fórumon elégtételt nem kért vagy keresett. Meg kell jegyeznem, hogy a levelet, mielőtt dr. Rajner Bélának elküldtem, megmutattam két urnak, nehogy dr. Rajner Béla bármikor letagadhassa.

Hajlandó vagyok a biróság előtt megnevezni mind a két urat.

A viszontlátásig is meleg ragaszkodással köszöntöm s vagyok igaz szivvel

Budapest, 1913. április 12. Őszinte hive

Zigány Árpád.

Ime egy bizonyiték a sok közül, hogy dr. Rajner Béla, a Beszerzési Társaság alapitója és jogtanácsosa, csirkefogó.

II.

GUTHARDT TÓDOR IGAZGATÓ ÉS COGNACTOLVAJ

Véghatározat.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter, 76097. sz. a. VI. Budapest Székesfőváros Tanácsának. A székesfőváros tanácsa részéről 1910. évi augusztus hó 25-én 76693/1910—I. sz. a. hozott s az elsőfoku iparhatósági itélettel egybehangzó másodfoku itéletet, mely Guthardt Tódor budapesti lakost, mint az *Általános Beszerzési és Szállitási rt.* igazgatóját a helyét jogosulatlanul elhagyó Sebő Vilmos utazónak felfogadása miatt az 1884. évi XVII. t. c. 90. §-ába ütköző kihágás miatt ugyanazon törvény 157. §. c. pontja alapján az 1901. XX. t. c 23. §-ban jelzett célokra forditandó *100 korona pénzbüntetéssel*, illetve behajthatatlanság esetén *megfelelő elzárással bünteti*, — panaszlott részéről törvényes határidőben beadott felebbezés következtében felülbirálás alá vettem. Ennek eredményéhez képest az idézett II. foku iparhatósági itéletet a *felhozott indokoknál fogva ezennel helyben hagyom.*

Budapest, 1910. évi december hó 8-án. A miniszter megbizásából: Barthos s. k. miniszteri tanácsos.

*

Budapest székesfőváros V. kerületének előljárósága 25566/1910. sz.

Indokok.

Sebő Vilmos a Magyar Kiviteli és Csomagszállitási rt. utazója felmondás nélkül elhagyva ezen munkaadóját, panaszlott szolgálatába állott, miért is az előbb nevezett cég panasza folytán őt a kerületi előljáróság f. hó 11-én 23952/910. sz. a. hozott itéletével 100 korona pénzbüntetéssel sujtotta, s visszavezetés terhe mellett köteleztetett a felmondási idő kitöltésére. — Panaszlott tudta, hogy Sebő a felmondási időt ki nem töltötte s elcsábitotta az utazót előbbi munkaadójától.

Fenti mérvben volt büntetendő panaszos, *tudatosan rosszhiszemü eljárása miatt.*

Budapesten, 1910. évi julius hó 23. napján.

Az V. ker. előljáróság:

Badál Ede s. k. h. ker. előljáró.

A Beszerzési igazgatója tehát egy *kereskedelmi becstelenség* miatt jogerősen büntetett előéletü ember.

*

Lássuk most már, milyen az egyéni becsületében:

1910. junius 10-én.

A Kiviteli és Csomagszállitási rt. tekintetes igazgatóságának

Budapest.

Tekintetes Igazgatóság!

Igazolom, hogy Guthardt Tódor és Weisz Fehér Ella kisasszony magáncéljaikra az intézet tulajdonát képező cognac, rum, tea készletből több izben és mindenkor több üveggel ugy Gulla Ella irodai alkalmazottunkkal mint fentiek alkalmazottaival, (mindeneslány, valamint Fehér k. a. kis öcscse stb.) haza saját lakásukra küldtek.

Gulla Etel kijelentése szerint még Guthardt ur nejének szükségelt szőrmeáruk szállitója ugyancsak nagyobb cognacküldeményt kapott, melyet a cég szolgája vitt át. Guthardt pedig édesatyja és nővérei részére is szállitott cognacot. Tisztelettel

Sági Sándor,
Rosenzweig Jenny.

Ime Guthardt Tódor, a *cognactolvaj* nyilatkozik a megfizetett napisajtó Nyilttereiben és nemes egyszerüséggel *zuglap*-nak nevezi *A Pénzvilág*-ot. Kivánjuk neki kedves egészségére a cognacot, rumot és teát, amit gazdájától lopott és igazán nem tehetünk arról, ha e soraink olvasásakor némileg a torkán akad a lopott ital. Azt azonban garantáljuk, hogy többé ez életben nem fog pünkösd vasárnapján nyilatkozni a lefizetett kormánylapokban.

PANAMISTÁK.

IRTA: Dr. VÁZSONYI VILMOS
orsz. képviselő.

A JŐKEDVÜ PANAMISTA.

Vidékről jött fel. Arca, kedélye piros pozsgás, egészséges. Végtelenül udvarias és kedves mindenkivel szemben és szenvedélye csak egy van: szeret adomázni és idézeteket mondani. Azt mondják róla, hogy jegyzőkönyve van, melybe betüsorban, rendszeresen bevezeti az uj adomákat és az uj idézeteket. Bármint forduljon az ország sorsa, neki megvan rá a kádenciája, adomája, idézete. Valóban, ez a férfiu nem akarhat mást, csupán embertársai gyönyörüségét. Ugylátszik, nevető filozófus, akinek, hogy az ő módszere szerint idézzünk, a célja: »ridendo dicere verum«. Nevetve mond igazat.

Lassanként kedvence lesz a kegyelmes urnak és észre kezdik

venni a banknagyságok, akik különösen bőséges ebéd után szeretik az adomákat. Kedves ember, jó fiu: igy szólitják nevető bölcsészünket. »Juttatni kellene neki valamit«, mondja az egyik a másiknak, »valóban megérdemli.« A kedélyes férfiu pedig, ha már otthonosan érzi magát, alkalom adtán megereszt egy viccet, adomát és idézetet, aminek az a csattanója, hogy miért nem jutott már neki is egy kis »panama«. Nemsokára aranyos humorát itt is, ott is lehet hallani, az igazgatóságban, felügyelő-bizottságban és mindenütt nagyon szeretik, mert a gründolás unalmasságát élcei szétoszlatják.

Ő maga csupa kedély marad mindörökké. Ha megkérdezed, mit csinál, vidám cinizmussal feleli: »Panamázok«. Mert kedves ember, jó fiu a jókedvü panamista.

A LOVAGIAS PANAMISTA.

Hogy honnan bukkant föl egyszerre a politikai piacon, ma senki sem tudná megmondani. Mint Minerva, teljes fegyverzettel pattant ki Jupiter homlokából, ugy állott egyszerre előttünk, mint perfekt gavallér, karddal az egyik, vontcsövü pisztollyal a másik kezében. Becsületére mód nélkül kényes. A gyanu árnyékát sem türi: a vivóterem, lovassági kaszárnya igazi otthona. Minden afférben hallatja szavát, mely dönthetetlen itélet. Amerre jár, az emberek ösztönszerüen félreállanak, mert itt jön ő, a rettenetes.

Tudománya, képessége semmi, de szerepe sok. Erélyes ember, aki senkitől sem fél, de másokat meg tud ijeszteni. Ez elég, hogy felhivja a leggyávábbak, a pénzemberek figyelmét. A gavallér nagy leereszkedéssel hajlandó néhány állást elfogadni, mely semmiért 40—60 ezer korona jövedelmet biztosit neki. Brudert iszik a »zsidókkal«, akik odahaza tulboldogan mesélik el ezt az eseményt feleségüknek.

E perctől kezdve az intézet biztositva van. Jaj annak, aki a vezérigazgatót támadja, az intézetet gyanuba veszi, legazemberezi a lovagias panamista.

AZ ÉRZELGŐS PANAMISTA.

Homlokán szelid borongás, hangjában méla rezegés. Az emberiségért dolgozik, a hazáért lángol. Minden szavából kiderül, hogy legszivesebben élne Horatius receptje szerint távol a politikától, gondtól, csak a gazdálkodásnak és olvasmányainak. De ez a szerencsétlen ország oly elmaradt, tenni kellene valamit gazdasági fellendülése érdekében. Ezért megy bele minden üzletbe, hogy »szerény tehetségét« letegye a haza oltárára.

Ha üzérkedéssel vádolják, nemes felindulás vesz rajta erőt. Szavaiból érzi az ember a visszafojtott könnyeket. Hát már tisztességesen dolgozni sem szabad az imádott haza gazdasági haladásáért? Bárhol találod, megfog és elmagyarázza, hogy legnagyobb betegsége az országnak a rágalmazási mánia. És könnyezve gseftel tovább az érzelgős panamista.

A DOKTRINÉR.

A politikában a sok üzér közt az eszményt képviseli. Tele van elméletekkel, amelyekért mindég harcra kész. Ha vitatkozol vele, agyonbeszél, vagy agyon ir. Csupa ideg, csupa gondolat. Egyre a fejéhez kapkod, mintha csak abroncs tartaná össze korszakalkotó eszméit. Sejteti veled, hogy előbb-utóbb a nagy Széchenyi sorsára jut, mert a nemzetért táplált aggodalmak sziklasulya agyonnyomja.

A magasabb »nézpontok« embere. Akármi történik, azt összeköttetésbe hozza valami »izmussal«, a nemzet multjával és kétségtelen jövendőjével. A visszafelé jóslás nagy mestere. Éles szeme mindig talál valami rokon vonást az éppen uralkodó kormányelnök és a világhistória legnagyobb alakjai közt. Eszményei mindig közelednek a megvalósuláshoz, valahányszor uj kormány jut hatalomra. De a csillagok vizsgálása közben sohasem felejti el az ebédet; mindig talál valami nyugodalmas stallumot, elméleteit minden kormánnyal összepárositja és a nagy Széchenyi sorsát mindig szerencsésen elkerüli. Ha nem tudnád, hogy doktrinér — azt kellene hinned, hogy csupán élelmes férfiu.

SZÉLJEGYZETEK EGY ALAKULÓ KÖZGYÜLÉSHEZ.

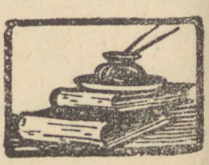

— Honatyák munkában. —

Az idei január 28-án érdekes társaság volt együtt a «Magyar Solvaymüvek részvénytársaság» Perczel Mór-utca 2. szám alatti irodájában. A Solvaymüvek emberei, lovag dr. Miller Henrik bécsi lakos, Hubert József aussigi és dr. Wolf Emil hruschani lakosok. A második csoportot honatyák alkották. Persze munkapártiak és még perszébb, hogy Lukács László személyes hivei. Tudniillik alakuló közgyülést tartottak. A honatyák hárman valának: Lukács György, a Mayer Ödön, meg gróf Bethlen Pál. A hét ur kettőmillió koronával megalakitotta a «Magyar festék és vegyigyár részvénytársaság»-ot. A mint mondottuk, a hét alapitó részvényes között három derék és

becsületes honatya is szerepelt és igy minden hozzáértő előtt természetes lesz, hogy az alapitó tervezet 4-ik pontja imigy hangzik:

«Az alapitók ipari állami kedvezményekért befolyamodtak, a társulat megalakitása és a részvények kibocsátására nézve illetékmentességre a társulat igényt tart és ezt az alapitáskor számitásba veszi».

Azután bemutatták a Magyar Általános Hitelbanknak bizonyitványát, hogy az alaptőke 30%-a le van téve és kimondották a megalakulást. A hét ur közül ötöt megválasztottak igazgatónak, amikor azonban a felügyelőbizottsági tagok választására került sor, zavarba jöttek. Nem telt a részvényesekből. Szerencsére a mellékszobában pipázott a bihari gárda egyik tagja, Telegdi József tenkei honatya és körülötte lebzselt még néhány ur. Steden József, Noetzli Frigyes, Balogh János és Wiedemann János. Ezeket hivták be és őket tették meg felügyelőbizottsági tagoknak. Hogy egyikük sem részvényes, az nem baj, majd azokká lesznek ha jól viselik magukat.

A furcsán megalakult részvénytársaság mindenféle festék és melléktermék gyártására készül. Ezenkivül tervbe vette »mindenféle festék és vegyiszerek előállitására alkalmas készülékek és gyárak megszerzését, felállitását, bérbevételét avagy bérbeadását.« Magyarul mondva az aussigi szódatröszt berendezkedik Magyarországon. És ennél a vajudásnál álljunk meg egy percre, szegezzük le az eddig történteket.

Az aussigiak már régi vendégek minálunk, csakhogy sokáig nem szerepeltek mint magyar cég. Nyereségüket kivitték, itt csak az állami kedvezményeket élvezték és az erdélyi püspök jogtanácsosával képviséltették magukat. A mult évben azután hallatlan földgázkedvezményeket kaptak, de cserébe felszippantották magukhoz szegény Lukács Györgyöt, akinek az idejét addig a tüdőbetegek gondozása vette igénybe. Vele együtt bevonult a révbe a munkapárt és a Magyar-család néhány megbizható tagja és amikor kényelmesen elhelyezkedtek, elkezdtek terjeszkedni. Előbb a földgázüzletet hozták rendbe, azután megalakitották azt a vállalatot. Természetesen mint minden üzletük, — ugy ezt is állami kedvezmények alapitották és most már vigan dolgoznak tovább a magyar vegyigyárak trösztjének megalakitására. Ma még a kezdet kezdetén vannak, de amilyen jól indulnak, az eredmény nem lehet kétséges.

A PÉNZVILÁGBÓL

SMUCIG A KINCSTÁR. Egy szláv folyóirat nemrégi számában olvastam az albán kérdés kapcsán, hogy a monarchiától a szerbeknek nem kell félniök, mert a monarchiának háborura nincsen és nem lesz elegendő pénze. Egyszóval a monarchia hitele megrendült. Akkortájt egy pillanatra sem gondoltam erre komolyan és olyasféle véleményt formáltam róla, hogy ez nem egyéb, mint alaptalan közlés, minden indok hijján. Most legutóbb a »Frankfurter« Zeitung *pünkösdi* számát olvastam, akol a 4 percentes magyar koronajáradékról találtam egy közleményt. Kis kommentár kiséretében szenzációs hirt közöl. Arról van a közleményben szó, hogy 5000 korona névértékü 4 százalékos magyar koronajáradék tulajdonosa 1903-ban elhalálozván, örökösei csak nemrégiben találták meg az értékpapirokat. A papirok még *ideiglenesek* voltak, véglegesre időközben már át kellett volna cserélni. De a tulajdonos halála előtt elfelejtette örököseit erre a körülményre figyelmeztetni, minthogy arról sem emlékezett meg, hogy voltaképpen van is neki 5000 korona névértékü magyar koronajáradéka. Ismételjük, erről a körülményről az örökösök mit sem tudtak és mikor mostanában valaki a papirok kicserélésére, még inkább a kamatok felvételére — tiz év alatt az egész tekintélyes összeg — figyelmeztette őket, akkor a magyar kincstár megtagadta az 1903-tól 1906-ig terjedő időre a kamatok kifizetését, azon a cimen, hogy az: *elévült.* Arról nem szól a közlés, hogy talán össze is szidták a beváltót, miért jön olyan későn stb. Tehát a legfeltünőbb kicsinyességről van a szó, mely egy előkelő világlap hasábjain napfényre kerülvén, következményeiben kiszámithatlan lehet. Mert ennek a kicsinyességnek van ugyan törvényes jogalapja (már nálunk ez igy van), noha nem tudom, hogy teljesen helytálló-e a törvényes indok. Végtére az ideiglenes papir alapján a a tulajdonos nem jogosult a járadék felvételére. Az eredeti papiron a járadék szelvényekkel együtt az adós birtokában voltak, ami azt jelenti, hogy a hitelező nem is élhetett volna kamatfelvételi jogával. Bizonyos fokig a mulasztás ez esetben kölcsönös, amenynyiben a magyar kormany nem szólitotta fel hitelezőjét, hogy jelentkezzék ideiglenes papirjának becserélése végett, mely által aztán jogait — ez esetben a kamatfelvételt — gyakorolhatja. Mindenesetre ez a szükkeblüség nem teljesen jogosult és a törvényes formától való eltérésnek helye van. Méltányossági és reputációs szempontból. Méltányossági szempontból azért, mert végtére az értékek a hagyatékban szerepeltek és elő nem kerülésének oka nem a mostani birtokoson mulik. Reputációs szempont pedig azt hisszük elég akad, igy annak felsorolásába nem fogunk. Még csak egyet. Az idézett kézlemény ugy kezdődik: »Hogy nagy államok hitelezőikkel szemben nincsenek tekintettel azt tudtuk, de soha ilyen pregnáns esetről, még nem hallottunk« és azután jön a közlemény. A végén pedig ezt a kommentárt füzi hozzá. »A valóságban ugy áll az eset, hogy a magyar pénzügyi kormányzat részéről jogos az elévülés kimondásának álláspontja. *Mindamellett azonban azt hisszük, hogy a magyar államra nem jár a megtagadott összeg kifizetése károsodással.* Valóban nem. Itt, ahol a közpénzek pártkasszákban, választási célokra sikkadnak el, avagy más természetü panamák fertőjében vesznek el, nem jelent semmit sok százezer korona, hogy ne mondjuk millió. Ismétlem itt az a rongyos és

körülbelül ezer korona nem lehet elvi és törvényes álláspont, mikor attól a kormányzat ágainak minden terén eltérünk. Azt hisszük, hogy az ezer koronás kis smucigság, következményeiben többet árt, a mai katonai parlamentárizmus kormányzása idején, mint az érem másik oldala, amelyre ez a kormány olyan nagyon szeret hivatkozni és pedig: a takarékosságra.

K. J.

*

A KÖLTSÉGVETÉS MEGREFORMÁLÁSA. A kormány félhivatalos közleményben bejelenti, hogy a legközelebb két törvényjavaslatot fog előterjeszteni a költségvetés összeállításának megrgformálása tárgyában. Az egyik javaslat arról intézkednék, hogy a költségvetési év ezentul ne január 1-én, hanem julius 1-én kezdődjék. A második javaslatban pedig arról történnék intézkedés, hogy sok olyan költségvetési tétel, amely részben a delegációk, részben a képviselőház határozata alapján már rég folyósittatott, utólag a költségvetésbe felvétessék. Mindjárt megjegyezzük, hogy mindkét intézkedés tisztán adminisztráció természetü és könyelmü szempontok után indul. A költségvetési év igen sok államban (pl. Angliában, Németországban, stb.) április 1-én kezdődik. Nincs semmi kifogásunk az ellen, hogy nálunk a költségvetési év ezentul julius 1-én kezdődjék. A mi parlamentünk az őszi hónapokban ugy se szeret dolgozni, azonkivül ilyenkor tolják a delegációkat is, ugy hogy a költségvetés még csak igen ritkán sikerült az év végéig letárgyalni. Innen eredt az a sok exlex is, mely hátrányosan hatott állami pénzügyeinkre. Ami pedig a második javaslatot illeti, az állami pénzügyek rendje érdekében az is kivánatosnak mutatkozik. Jobban szerettük volna azonban, ha a kormány még egy harmadik javaslatot is előterjesztett volna az állami pénzügyek és általában az állami pénzkezelés szigoru *ellenőrzése* tárgyában. »A Pénzvilág« nemrégiben rámutatott állami pénzügyeink laza ellenőrzésére, mely a panamázásnak és hiteltullépésnek igen tág teret nyujt. Éppen Lukács Lászlónak, a mostani kormányelnöknek hirhedt panamái kell, hogy arra ösztönözzék a parlamentet, hogy az állami pénzügyek hatható és szigoru ellenőrzésére törvényes intézkedéseket tegyen. A mostani rendszer egyszerüen tarthatatlan. Mert a zárszámadások csak öt-hat év után kerülnek parlamenti tárgyalásra és akkor is csak suttyomban, a legnagyobb felületességgel. Megjegyezzük, hogy hiteltullépésekben és protekciós szubvenciók adásában a koaliciós kormány is ugy bánt az állam pénzével, mint a Csáky szalmájával. Ebben éppen nem tehet szemrehányásokat a munkapárti rezsimnek. Természetesen 4,800.000 koronás panamákat az ő idejükben nem csináltak. Ilyen rekordot csak *Lukács* László tudott teremteni. Nem csodálkozunk tehát azon, ha a Lukács kormány, mely panamában fogamzott meg, nem tesz előterjesztést az állami ügyek szigoru ellenőrzéséről.

*

A FŐVÁROS PÉNZÜGYI HELYZETÉHEZ teljesen méltó lesz az a 120 milliós függő kölcsön, amely ma az egyetlen eszköz, hogy az eladósodott Budapest pénzhez jusson. A nagybankok tetszésük szerint fognak diktálni. Az már nyilvánvaló, aminthogy nyilvánvaló az is, hogy az 50 milliós függő kölcsön prolongálába a hitelező külföldiek nem akarnak belemenni. Szép állapot. Itt áll a főváros félbemaradt épitkezésekkel, nagy munkaprogrammal és pénz nélkül. Hogy pénzhez jusson, még az uzsorás ajánlata is konveniál neki. Ime, a Bárczy-rezsim egy ujabb diadala.

*

KRITIKA

BALKÁN MOZAIK.

(Keleti Vasutak. — Sántitó adójavaslatok.)

A Keleti Vasutak dolgáról ezeken a hasábokon jelent meg a legelső hiradás. Kétszeres érdekességü tehát reánk nézve, amit *Ladon*, a neves német közgazdasági iró, *Harden* Miksa lapjában a «Die Zukunft»-ban erről a kérdésről ir. Itt adjuk Ladon cikkének azokat a részleteit, amelyek erre vonatkoznak:

A német tőke okosan operált a Balkán háboruja alatt. Elsőrangu sakkhuzása volt, hogy a Keleti Vasutakat kiengedte a maga érdekeltségi szférájából. A német tőke ezen az izzó, rengeteg gyuanyagu területen a vasutak alaptőkéjében igen erősen volt érdekelve. Az ötven millió franknyi részvény legnagyobb része a «Bank für orientalischen Eisenbahnen in Zürich» és a «Deutsche Bank» tulajdona volt. S a zürichi intézet is a német pénzpiac érdekeltségi körébe tartozik. Hogy a «Keleti Vasutak» részvényei hogy lettek a német tőke tulajdonai, azt elmondottuk már. A tulajdonos változtatás az osztrák-magyar külügyminiszterium óhajtására történt, amely a maga gazdasági tervei számára nyitva akarja tartani a Szaloniki felé vezető utat. Egy osztrák-magyar-bank konzorcium tárgyalt a német csoporttal; az árban való megegyezés azonban fölötte nehéz dolog volt. A Keleti Vasutak igen jó reménységgel kecsegtetőek, a részvényeket tehát nem akarták olcsón eladni. S mégis megvette a konzorcium ha nem is az összes részvényeket, legalább a részvények többségét. A 25.50 részvényből álló többség mellett 24.50 részvényből álló kisebbség pedig csak azért jóval kevesebb, mert nem egy kézben van. Ennek a kissebbségnek a politikájáról bizonyosnak kell lennünk a jövöben. Az uj bankkorzorcium az osztrák-magyar külügyi kormány mandatáriusa s egy majdnem hivatalos kommünikéje mondja: «Az osztrák és magyar bankok abból a feltevésből indultak ki, hogy a Balkán államokkal, melyek a hóditás jogán Törökország örökségébe lépnek, kielégitő egyezség jön létre a megváltásra vagy az üzem folytatására vonatkozólag. A Keleti Vasutak társasága arra van hivatva, hogy a Balkán vasuthálózatának kiépitésében lényeges szerepet játszon. Üzleti érdekeket követ elsősorban, a melyekkel a közlekedést és közgazdaságot akarja szolgálni«. A vasuti hálózat területén uj urak fognak uralkodni, a melyek a közlekedésbeli felsőbbséget a maguk számára követelik természetesen a régi tulajdonosok illő kártalanitása után. A Keleti Vasutak lokomotivjai több mint 1100 kilométert futnak be. Vagy 300 kilométer ebből Bulgária tulajdona, amely 1909-ben vette meg ezt s a jövőben is legfőbb vásárlóként szerepel majd.

Most azonban nem magántőke a részvénytöbbség tulajdonosa, hanem egy kormány. S az állam a kissebbséggel szemben is másként tud fellépni, mint egy bankember. Hogy ez csak előny-e s nem egyszersmind kockázat is, majd elválik. De bizonyos az, hogy Ausztria-Magyarország keleti politikájába uj pénzügyi faktor ékelődött. S pénzügyi, gazdasági érdekeket szükség esetén minden erő latbavetésével szoktak érvényre juttatni. A «szabad», valójában egy cseppet sem szabad részvényesek, akik huszonnégy és félmilliót reprezentálnak, az állam politikájához vannak láncolva. Hogy mit kinálnak majd nekik tulajdonukért, azt ma még nem tudjuk. A kockáztatott értékek épen nem kicsinyek. A

Keleti Vasutak mérlege erősen aktiv, mert hisz csak a szokásos nyereségek s nem egyszersmind a vonaleladásokból befolyó nyereségek is kerülnek felosztásra. S a dus tartalékok nagy kvótát biztositanak már most is a részvényeseknek.

A továbbiakban arról szól a neves cikkiró, hogy az osztrák szövőipar már ugyis betört a német piacra s a német közgazdaságnak érdeke, nagy érdeke, hogy figyelemmel kisérje, milyen politikát csinál a Ballplatz a Keleti Vasutakkal. Mert ez is egyik eszköz a Balkán piacainak megszerzésére . . .

Igy a német közgazdász. S nálunk még mindig csendesek a berkek s ha nem harsogna a zöld internácionálé, az agráriusok lármája, ugy nem lenne min észrevenni, hogy a Balkánon a világhistória egy uj fejezete kezdődik s ha Ladon nem figyelmeztet, ami parlamentünk, közgazdászaink aligha gondolnak arra, hogy a Balkán közlekedési problémáihoz nekünk tán még több közünk van, mint Németországnak.

*

Ebből, igen helyesen, azt lehet következtetni, hogy Németországban éberebb, tudatosabb a közgazdasági közvélemény, ami végre is nem ujság. Ez viszont nem jelenti azt, hogy ott egészen simán és egészen rendben mennek a dolgok és nem követnek el sulyos hibákat. A véderőreform fedezeti javaslatai például tele vannak elemi hibákkal, vaskos tévedésekkel. A »Deutsche Handelstag« beadványát kell csak elolvasni, hogy a legvaskosabbakat megismerjük.

A »milliárdos hadisarcot« tudvalevőleg ugy akarják előteremteni, hogy minden tizezer márkán felüli vagyont megsarcolnak egy százalékkal és minden ötvenezer márkán felüli jövedelmet két százalékkal. Ez pedig nyilvánvaló igazságtalanság, mert a tizezer márkás vagyon — aki csak abból él — kis jövedelmet hajt. A »Deutsche Handeltag« tehát azt ajánlja, hogy a tiztől—huszezer márkáig terjedő vagyon tulajdonosától csak akkor követeljenek »Vermögensabgabe«-t, ha kétezer márka jövedelme is van tulajdonosaink, mert az adózás szempontjától nem a vagyon hanem a jövedelem a mértékadó. A jövedelemminimum pedig ne ötvenezer de huszezer márka legyen mert az is megbirja a két százalékos megzsaroltatást.

Hiba az is, hogy a részvenytársaságok jövedelmét is megsarcolják, mert hisz a részvény után, mint vagyon után már megvették az államnak járót, tehát igy kétszeres lenne a sarc. Ez pedig elsősorban az ipart érintené, az lévén részvénytársasági alapon megszervezve s indokolatlanul kedvezne a mezőgazdaságnak. Hiba az is, hogy a földbirtokot a hozadéki érték, az ipari vállalkozásokat pedig az eladási érték alapján sarcolják meg. A német vagyonadó tehát egészen agrárius s egészen junker izü.

A véderőreform azonban 100 illetőleg 200 millió márkával fokozza a birodalom évi kiadásait is. Ezt uj adójavaslatokkal akarják fedezni. Ezek is hibásak, mert átlyukasztják azt a Bismark-féle elvet, hogy a birodalom pénzügyeinek függetleneknek kell lenniök a Bundesstaatok pénzügyeitől. S a kétszáz millióból nyolcvanat az uj adójavaslatatok a szövetségi államok anyakönyvi bevételeiből akarnak fedezni.

Szóval adóreformot Németországban sem tudnak csinálni. Nem sikerült nálunk sem az adóreform, nem sikerült Ausztriában illetőleg egyre vajudik. Ez már szimptomatikus tünet, aminek magyarázatát kell keresni. A magyarázat pedig hitünk szerint ez.

Bismark óta az minden pénzügyminiszter alapelve, kánonja, hogy az államnak lehetőleg el kell bujnia, mikor adót hajt végre. Ennek az elvnek — hibás és elavult, ha Bismark csinálta is — köszönhetjük a fogyasztási adó rendszerek alapvető igazságtalanságait, ennek köszönhetjük, hogy a városi

polgárságot, ipart, kereskedelmet, proletáriutást egész közép Európában igazságtalan vámpolitika fojtogatja. Mióta azonban az állami szükségletek megnövekedtek, lehetetlen már a bujkálás. Az államnak nyiltan kell fellépnie, a parlamenteknek szint kell vallani. A világosság pedig zavarba hozza a pénzügyminisztereket, innen van a támolygás, kapkodás, félmunka, fércjavaslat, mihelyt adóreformról van szó. A német birodalmi gyülés, mely a demokrácia alapján áll, megoldja majd a maga problémáját s odanyul pénzért, ahol van. A magyar osztályparlament várásra lovagol. Ki akarja várni a polgárság elszunyadását, hogy aztán odanyulhasson, ahol nincs. *(ml)*

*

HOGY ÁLL ANYAGILAG A BESZERZÉSI? Tudvalévő, hogy a Beszerzési társaság csalt, lopott, hamisitott, becsapta a Déli Vasutat, kirabolta a Máv. kincstárt, hogy nehány ember, névszerint dr. Rajner Béla ügyvéd, Sacher Lipót, munkapárti kortfeus és Guthardt Tódor hütlen hivatalnok kereshessen. Hogy a gazságok rosszul sültek el, arról hozzá nem értésük tehet csak, mert ők igazán mindent megtettek, hogy pénzhez jussanak. Az erkölcsi igazságszolgáltatás nagyszerü példája, hogy becsületükön kivül ezek a gazemberek a pénzüket is ott fogják hagyni a csatamezőn, mint ezt a következők mutatják:

1012. junius hó 16. Budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék 76113. sz. Okmánytár 1946.

Az Általános Beszerzési és Szállitási rt. 1912. évi junius hó 8-án tartott rendes közgyülése.

Elnök: Sacher Lipót.

Dr. Rajner Béla részvényes inditványozza, hogy bár az elmult év veszteséges volt, mégis szavazzon meg a közgyülés a mult évi tiszteletdij fejében az elnöknek Sacher Lipótnak 6000 koronát, a társaság többi igazgatósági tagjainak pedig együttvéve 10.000 koronát a társaság idei költségszámlája terhére. A közgyülés dr. Rajner inditványát egyhangulag elfogadja.

Kapcsolatosan az előbbi inditvánnyal az igazgatóság viszont a felügyelőbizottság dijazása tekintetében azt az inditványt terjeszti a közgyülés elé, hogy a felügyelőbizottság elnőkének tiszteletdija az elmult évre 1500 koronában, a felügyelőbizottság tagjainak tiszteletdija pedig egyenként 500—500 koronában állapittassék meg.

A közgyülés az igazgatóság ez inditványát egyhangulag elfogddja.

Megállapitást nyert, hogy a veszteség az 1911. évben 130.000 korona volt, az 1912. évi veszteség ma 230.000 koronában irányozható elő. A társaság jogtanácsosa, dr. Rajner Béla ügyvédi munkákért egész évben (1911—12.) mindössze 67,000 koronát kapott a társaságtól.

*

A BESZERZÉSI RT. ÉS A MAGYAR KÖNYVKERESKEDELEM. 1913. február 25-én jelent meg dr. Hampel József budapesti ügyvédnek Néhány Bizonyiték Lukács László Bünügyében cimü füzete huszezer példányban, az Uránia könyvnyomda (Dohány-utca 10.) előállitásában. A füzetből, melyet a szerző ingyen osztott szét a 6 és 7 oldalról a következőket idézzük a továbbiak megértéséhez:

»Az általános beszerzési társaság a hirlapszállitás és a vasuti árusitás jogát 10 évre kérte. A magyar államvasutak igazgatóságának 25350/III. 1911. sz. leiratában a miniszter értesitését közli a társasággal, hogy az engedély a minisztertanács döntése alapján csupán öt évre adható meg. A társaság ujra folyamodott, de a magyar királyi államvasutak igazgatósága 43968/911 számu felterjesztésében, valamint 132900/911 sz. felterjesztésében a kérelem megtagadását javasolja.

Szószerint:

Azt a további kérelmet azonban, hogy

a hirlapszállitás és vasuti árusitás joga az Általános beszerzési és szállitási rt.-nak 10 évre biztosittassék, a már hivatott 43968/911 sz. a. tett felterjesztésünk ad e) pontjában előadottakra való tekintettel elutasitandónak javasoljuk.

— *A miniszter a kedvezményt 10 évre megadta.*

A pályaudvari könyvárusitásért a Légrády testvérek budapesti cég 50.000 koronát ajánlott. Az árusitást az Általános Beszerzési kapta meg tiz évre 15.000 koronáért.

Ennyit mond dr. Hampel füzete, mi pedig folytatjuk:

A beszerzési a koncessziót ugy, a hogy volt szőröstől-bőröstől eladta *csekély 400.000, azaz négyszázezer koronáért s hogy a dolognak formája legyen, egy részvénytársaságot alakitott Könyvkereskedő rt. cim alatt, nagyrészt külföldi pénzen,* melybe bevette Magyarország reprezentánsául Szilágyi Béla Károly-köruti kis könyvboltost is. Ez a Beszerzési társaság üzleti erkölcse, melyet Lukács László után szabadon gyakorol.

*

A KRUPP MÉRLEGE. Abból az alkalomból, hogy Krupp a magyar ágyugyár alapitásában részt vesz és előre kifizetve egy millió korona ajándékot kap a magyar államtól azért, mert néhány mérnöke 15 napos tanácsadásra Győrbe rándul: talán nem lesz érdektelen megismerni a világhirü esseni gyár legutolsó mérlegét. Az 1912. junius 30-án kelt legutolsó mérleg szerint a Krupp részvénytőkéje 180 millió márka, kibocsátott kötvénykölcsönei pedig 54·6 millió márkára rugnak. Ezenkivül a különböző hitelezők követelései 68 millió márkát kapnak. Ezzel szemben az aktivák a következők: Ingatlanok, berendezések, felszerelések 189 millió márka, vasuti vágány 9·5 millió, kész vagy gyártás alatt lévő áruk 162 millió, készpénz pénztárban és bankoknál 73 millió és értékpapirok 83 millió márka. A nyereség- és veszteségszámla szerint az 1911—12. évi tiszta haszon a 4 millió márka áthozattal együtt 33,759.461 márka, melyet igy osztottak fel:

	Márka
Törvényes tartalék (5%) .	1,687.973
Külön tartalék	2,000.000
12%-os osztalék	21,600.000
Az alkalmazottak nyugdijpénztárának	2,000.000
Az igazgatóság tantiéméje .	968.471
Átvitel a jövő évre . . .	6,503.017

A Krupp müvek az ő 95.920 lóerejükkel, 2,750.000 tonna évi szénfogyasztásukkal, 146 km. vasutjukkal, 90 km. hosszu távirdahálózatukkal és 71.000 munkásukkal megvalósitották a Bismarck álmát, aki azt mondotta, hogy Németországot nem hadi, hanem *ipari táborrá* kell változtatni. És olyan szegény ország, mint Magyarország, tömi ezt a hatalmas tábort még egy millió koronával!

*

AZ AMERIKAI TARIFAREFORM. »Boldog lehet az Unio — mondta egy clevelandi egyetemi tanár, Joffres — mert mindhárom elnökjelöltje jelentékény ember«. A republikánosok Taftot, a progressziv párt Rooseveltet, a demokraták Wilsont küldték harcvonalba s mind a három sulyos egyéniség. S Wilson beköltözött március 4-én a washingtoni Fehér Házba, a demokraták jelöltje. Azóta csak két hónap telt s Wilson megoldotta az Unio legsulyosabb gazdasági problémáját, *a tarifareformot.* A kamara már harminckét szónyi többséggel elfogadta néhány jelentéktelen változtatással a nevezetes reformot mely az egész vonalon leszállitja az import-cikkek vámtételeit. A szövet és szövetáruk, az élelmiszerek és cukor tarifa leszállitása a legnagyobb s a demokrata párt tagjai közül a gyapot ültetvényes vidékeket képviselők, csak nagy vivódások utáni az elnök személyes fellépésére járultak hozzá a vámtételek nagymérvü

csökkentéséhez. Még a szenátus hozzájárulása hátra van s itt bizonyosan hevesebb lesz a küzdelem, de Wilson Győzelme itt is bizonyosra vehető. Az Unió gazdaságpolitikájában uj korszak kezdődik tehát. Mert a szigoru ipari vámvédelem megszüntetése után, megenyhülnek a nagy néprétegek megélhetése viszonyai, az elvesztett vámjövedelmet adóval, a nagy vagyonok megadóztatásával kell pótolni s a trösztök mindenható uzsorája a legsebezhetőbb ponton van kikezdve. Roosewelt az elavult — hatvanesztendős — Shermann-féle törvény alapján ügyeinek, birósággal akarta megtörni a dollárkirályok uralmát. (Közben velük töltette meg pártkasszáját.) Wilson rászabaditja a trösztökre a külföld konkurrenciáját, szóval gazdasági alapon, egyenlő erők szembeállitásával veszi fel ellenük a harcot. Ime : ez a különbség a bluff-politikus és a koncepciós gazdaságpolitikus a (doktrinér) között. S belátháthatatlan jelentőségü ez a nagy forradalmi átalakulás Európa szempontjából. Megnyilt, felszabadul az angol és német ipar számára az Egyesült államok piaca s ezzel uj nagyszabásu eltolódások állnak be a világgazdasági küzdelmekben. Angliában már látják ezt s az angol ujságok külön mellékletekben közlik az Unio uj tarifáját. Ebben a dologban — tessék elhinni — mí is érdekeltek vagyunk. Ha a Balkánon talán megerősödünk gazdaságilag, aminek is angol konkurrencia megenyhülésének köszönhetjük ezt majd s igy közvetve annak, hogy Wilson becsülettel állta a maga programmját.

A BÖRZÉKRŐL

A PESTI BÖRZÉRŐL.

(Miért hausse és miért nem baise. — Nincs és nem lesz pénz. — A monarchia és a franciák.)

A börzén most már majdnem két hete erős hausse-mozgalom észlelhető. Ha megkérdeznők a hausse erőszakolóit, hogy miért törtetnek oly sietve fölfelé, nehezen tudnának magyarázatot adni, mert az ugyan nem elegendő feltétel, hogy itt a béke, ha egyéb kedvező momentum nincsen, ha minden hazai és külföldi esemény arról ad számot, hogy a pénz még mindig nagyon drága és hogy az a terminus, a melyre a javulást várták, nem következett be és a vállalkozás továbbra is várhat és reménykedhetik. Nincs pénz és nem lesz pénz még jó ideig. És nem változtat ezen a helyzeten még a jó termés sem, amely tudvalevően egy ideig még jobban nyomja a pénzpiacot, miután rengeteg tőkét von el és köt le hónapon át. Tehát a börze elfogult a helyzettel szemben és sokkal kedvezőbben itéli meg a helyzetet, mint a hogy kellene megitélnie. Egy előkelő bankigazgató, akit a helyzet jellemzésére kértünk fel, igy nyilatkozott :

— A krizisen tul vagyunk, de még nem következett el a pénzpiac javulásának ideje. A pénz nagyon drága. Budapesten és Bécsben a médió igen nehéz. A nyilt piac egyáltalában nem funkcionál, szerencsére a szükséglet sem valami nagy. Nemcsak nálunk, Bécsben is ilyen a helyzet. Ami üzlet létrejön igen magas tételek mellett történik. Mit várjunk jót, amikor azt látjuk, hogy Berlinben a magánkamatláb $^1/_4$%-kal $5^1/_2$%-ra emelkedett. A helyzet az, hogy *a franciák nem adnak pénzt a hármasszövetség államainak, nem adnak azért, hogy a monarchia a Balkánon*

vállalkozásokat ne kezdhessen és hogy elmulassza az ottani piacokon a gazdasági hóditást. És attól tartok, hogy a franciák ez a törekvése sikerrel fog járni és hogy az uj konstellációkból semmi siker nem jut Magyarországnak. Szeretném, ha ez az információm téves volna, sajnos azonban minden esemény tényként igazolja ezt a felfogást.

A börze tehát másként látja a helyzetet. Lehet, hogy nem is látja másként, de bizik a hausse sikerében és tartósságában. A papirok javarésze erős kezekben van s ezek csak busás haszon után óhajtana tuladni angazsmánukon. Amióta a háboru és büntető expedició elmaradása bizonyossá vált, a vételmegbizások egész seregével halmazzák el a börzét s miután a spekuláció a papirokat tarja, fölfelé száguldanak az árfolyamok. Igy azután érthető, hogy 10—15—20 koronás árfolyamemelkedésekkel is találkozunk. Különben ugyanez történik Bécsben is, ahol a haussemozgalom még erőteljesebb. Hogy meddig tart, mikor akad meg, kérdéses, a börze azonban optimista és azt hiszi, hogy ez az állapot tartós lesz.

*

MEGINT A SKODA. Méltóztatnak még emlékezni a Skoda botrányára, arra a szörnyü krachra, amely két esztendővel ezelőtt ütött be ebben a papirosba és milliós vesztességeket és nyereségeket okozott. Bécsben és Budapesten egyformán. A nyerők bécsi és budapesti nagyhatalmasságok, milliós cégek voltak, amelyek tisztában voltak a helyzettel és ezerszámra adták a Skodát, amelyet a megbolonditott bécsi és pesti ugy vásárolt, mirtha ingyen adogatták volna. Hogy a krach miképpen következett be, arra is mindenki emlékezhetik. Irattak Skoda Károly lovaggal egy ünnepi cikket, amelyben a lovag ur kijelentette, hogy a papir tul van értékelve. És ez igaz is volt. A részvények árfolyama pár nap alatt lezuhant és a spekuláló publikum elvesztette a pénzét. Ezért idézzük vissza ezt a papirpályafutást, mert ugyanaz történik megint és ismét a publikum fogja megadni a beugratás árát. Bécsben a spekuláció meg van bolondulva a Skodával, annyira, hogy az utolsó héten ötven koronával fölment az ára. Ennek a szédületes haussenak ismét rossz vége lesz és figyelmeztetünk mindenkit, hogy óvakodjék efféle játéktól. A Skoda nem nonvalör, de nem az a papir, amelynél indokolt volna még az eddig elért ötven koronás árfolyamelkedés is.

BEÉRKEZETT

BÁRCZY KÖLCSÖN UTÁN HÁZAL.

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Korántsem olyan könnyü Bárczy István feladata: most a mai pénzviszonyok közepette kölcsönt szerezni a fővárosnak. Az 50 milliós kölcsön lejár, ezt vagy kifizeti a főváros, vagy prolongálja, feltéve, hogy a kölcsöntnyujtó külföldi csoport, illetőleg ennek magyarországi exponense, a Magyar Bank hozzájárul ehhez. *Székely* Ferenc egy B. H-ban megjelent nyilatkozatában bejelenti, hogy szivesen prolongál. Ezt elhisszük, de ez a prolongáció csak *egy egész százalékkal magasabb* kamattétel mellett történhetik. A főváros bizonyosan akceptálni fogja ezt a feltételt is, mert az ötven millión kivül is kell sürgősen még nyolcvan, esetleg száz millió korona. Bárczy mindenfelé tárgyal, itthon, a külföldön, az ajánla-

tokban egyáltalában nem válogat. Igy például most egy berlini *magánajánlat* ügyében folytat megbeszéléseket. A lapok sok téves dolgot közölnek az üggyel kapcsolatosan. Ugy értesülnek, hogy a budapesti nagybankok adnák a fővárosnak a pénzt. Erről szó sincs, legfeljebb arról, hogy két budapesti nagyintézet közremüködésével egy külföldi csoport adni magas tétel mellett nagyobb kölcsönt a fővárosnak. Ezek a tények és tény az, hogy Bárczy még soha sem kapkodott ennyire, sohasem járt annyira fejvesztetten, mint most. A tékozló, könnyelmü gazdálkodás most kezdi magát megboszulni. Bárczy még mindig nem hiszi ezt, de hamarosan meggyőződhetik róla. A főváros pénzügyei soha sem voltak oly siralmasak mint ma. Mindent elköltöttek improduktiv módon, de elkövetkezik a leszámolás és Bárczy felelni fog ezért a gazdálkodásért.

B. R.

*

A MALMOK JAJVESZÉKELÉSE.

Kedves Szerkesztő Ur!

A Pénzvilág előző számában rávilágitott a malmok dolgára. Rövid néhány sorban jellemző képet adott róluk és helyesen okolta meg, miért forszirozzák a beviteli jegy-rendszer visszaállitását. Ugy látom, a malmok már minden érdekképviseletet »meggyőztek« a dolog szükségességéről, sőt *Rubinek* Gyulával könyvet is irattak róla. Ha azt hiszik, hogy a dolgot olyan könnyen fogják keresztülcsusztatni, nagyon tévednek. És tévednek, amikor azt hiszik, hogy sikerült szegénységüket és rossz viszonyaikat a közönséggel elhitetni. A malmok jövedelmezősége nem hogy rossz, hanem határozottan jó. És még jobb is biztosabb volna, ha a malmok kizárólagos malmok volnának. Sajnos, nem azok. Elsősorban börziánerek, *spekulálnak*, az egész gabonapiacot akarják irányitani. — Eddig nem lett komolyabb baj a dologból, de ahogy nem egy vidéki malom csődjét okozta a féktelen spekuláció, épp ugy járhat némely pesti malom is. Tehát vigyázat.

Budapest, május 15.

Dr M. Z.

*

HIÉNÁK A KOBRÁK-CSŐD KÖRÜL.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Valóságos botrány, amit az ügyvédek ebben a Kobrak csőd-ügyben müvelnek. A bankokban van hajlandóság a kibontakozásra s ez meg is történt volna, ha ügyvédek nincsenek. Határozott tudomásom van arról, hogy néhány ügyvéd akadékoskodása miatt huzódott eddig az elintézés s az ügyvédek költség-éhsége okozta a dolgok kedvezőtlen alakulását. Sajnos, az érdekelt cégnek nincsen egy oldalról sem pártfogoltja. Mindenki ellene tör, mindenki szeretné kivégezni. Az ügyvédek viselkedése pedig egyszerüen botrányos. Nem akarok itt nevekkel kijönni, nem érdekem harcba állni egy csomó elszánt brigantival, de felhivom erre az ügyvédi kamara figyelmét. Nézzen szét a Kobrak-ügy körül. Az érdekelt intézetek eljárása érthető, ezek a pénzüket szeretnék látni, még pedig hamarosan.

Budapest, május 16.

Egy ügyvéd.

*

A FONCIÉRE JUBILEUMÁHOZ.

Levél Ribáriékhoz.

A Fonciére tisztviselői ünnepelni fognak. Készülnek, hogy elhalmozzák figyelmességükkel, gyüjtenek, hogy kiskereseményükből áldozatok árán is megörvendeztessék, kellemes meglepetésben részesitsék jubiláló igazgatójukat. Az ünnep szép lesz. Nem fogja zavarni a tisztviselők elégedetlenségének megnyilvánulása, nem fogja tompitani lelkesedését az ünneplők nagy részének anyagi gondoktól nyomott hangulata. De mennyivel nemesebb lenne az ün-

neplés, mennyivel hatalmasabb a lelkesedés, ha az ünnep a tisztviselőknek is kellemes meglepetést hozna, ha ez az ünnep lenne kiinduló pontja azoknak a cselekedeteknek, melyek helyzetüket megjavitanák. Ha Ribári igazgató ur azt akarja, hogy jubileuma felejthetetlenül szép legyen s hogy tisztviselői állandó szeretettel vegyék körül, akkor ne mulassza el ezt az alkalmat, hanem használja fel arra, hogy teljesitse tisztviselőinek a mult évi memorandumban kifejezésre jutott kivánságait.

A Fonciére tisztviselői 1912. tavaszán fizetésrendezést és a modern szociális törekvéseknek megfelelő szolgálati szabályzatot kértek. A drágasági pótlék, a melyet nov. 1-től kezdődőleg megkaptak, azonnali segitségnek, leszállitott igények mellett, talán megfelelt volna, ha rövidesen követték volna azok a ténykedések, melyek a türhetetlen és példátlanul álló fizetései viszonyoknak fokonként való javitását jelentették volna. A tisztviselői kar tudta azt, hogy évtizedek mulasztásai nem pótolhatók egy csapásra; ezért kérte a memorandumban a végleges rendezésig, a tisztességes megélhetést nyujtó, automatikus haladás behozataláig, az ideiglenes segitséget. De elvesztette hatását ez a segitség akkor, amikor erre való hivatkozással megtagadták tőlük január 1-én a rendes évi fizetésemelést. Amit tehát megnyertek a vámon, azt elvesztették a réven s ma körülbelül ott vannak, ahol a mozgalom meginditása előtt voltak. *Az elégedetlenség is épp ugy megvan ma, mint akkor*, csak csöndben huzódik meg, amig valami uj sérelem nem ad okot a kitörésre. Ha javitani akarnak a helyzeten, akkor nem szabadott volna a legelső alkalmat felhasználni, hogy az akciót megakasszák. *A januári javitás elmaradása nemcsak sérelmes*, nemcsak kárt okozó a tisztviselői karra, hanem megrenditette a szándék komolyságába vetett hitét is. A jelenlegi szolgálati szabályzat olyan, hogy azzal az intézet iránti kiméletből nem is akarunk bővebben foglalkozni. Tele van kötelességgel, de mikroszkópiummal sem lehetne benne egy paránvi jogot találni. Nagyon is itt volna már az ideje, hogy mással helyettesitsék.

Január elseje óta, az általános fizetésemelések elmaradása miatt támadt szomoru kiábrándulás mai napig is uralkodik a kedélyeken s az igazgatóság bölcsen cselekedne, ha a kivánságok teljesitésével felszabaditaná tisztviselőit e nyomás alól.

Budapest, május 16.

Egy Fonciére alkalmazott.

*

A PHŒBUS VILLAMOSSÁGI VÁLLALATOK rt. Székely Ferenc elnöklete alatt most tartotta évi közgyülését. A közgyülés az igazgatóság évi jelentését és a zárószámadásokat elfogadván, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadta s határozatilag kimondta, hogy az 1912. évi részvényszelvény 7½ százalékkal, tehát 15 koronával e hónap 10-től kezdődően a Belvárosi Takarékpénztár rt. által fog beváltatni. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása megejtetvén, Székely Ferenc, Bachruch Károly, Fürst Bertalan, Stromszky Sándor, Egger Gyula, Kvassay István, dr. báró Kohner Adolf (uj), dr. Dubszky Alfréd vezérigazgató (uj) és Daróczy Aladár (uj) az igazgatóság tagjaivá, Vadnay Géza, Veres Iózsef, Neuman Gusztáv, André László és Laehne Hugó (uj) pedig a felügyelő-bizottság tagjává megválasztattak. A közgyülést követő igazgatósági ülésen Székely Férenc udvari tanácsost a társaság elnökévé uiólag megválasztották. — Mérleg-számla. Vagyon: Központi telep Ujpesten, beleértva az áramszolgáltatási káhelhálózatot, a Máv. budapesti pályaudvarait, vác—bpest—gödöllői h. é. villamos vasut, továbbá Ujpest város és a környékbeli

községek részére összes investiciók 6,001.165 kor. 44 fillér. Vidéki telepek Székesfehérvár, Munkács, Zilah, Zombor, Fehértemplom. Veszprém, Gyöngyös Paks 1,091.851 K 39 fillér. Anyagok és áruk a központi telepen és vidéken 269.328 K 08 f, berendezések és felszerelések a központi telepen és vidéken 197.143 korona 59 fillér. Árammérők a központi telepen és vidéken 418.521 K 33 f. Péuztárkészlet, készpénz 34.117 K 83 f. Vasutak: Vác—Budapest—Gödöllő és tátrai helyi érdekü villamos 3,370.048 K 18 f. Adósok: Kinlevőségek és esőlegek befektetésekre 1,770.255 kor. 83 f. Teher: Részvénytőke 5,000.000 K, Tartalékalap 120.000 K. Értékcsökkenési alap 353.609 K 17 fill. Értékcsökkenési alap 1912-ről 250.000 K. Összesen 603.069 K 17 fill. Hitelezők 6,921.865 K 07 f. Tiszta nyereség 506.946 K 43 f. — Nyereség- és veszteség-számla. Veszteség: Központi és az összes üzemek költségei 1,610.373 K 59 f. Leirások a berendezési leltár után 21 904 K 84 f. Értékcsökkenési tartalékalapra 250.000 K, 1911. évi nyereség-áthozat 30.193 K 18 f. 1912. évi nyereség 476.753 koron 25 f. Összesenn 506.946 K 43 f. Nyereség: Nyereség-áthozat 1911. évről 30 193 K 18 fill. Üzemek bevételei 2,359.031 K 68 f.

*

A GANZ-FÉLE VILLAMOSSÁGI RT. május 5-én volt az évi rendes közgyülése báró Harkányi János elnöklésével. A társaság tiszta nyeresége 990.082 K. A nyereség hováforditására vonatkozóan az igazgatóság azt javasolta, hogy részvényenkint 28 K-t, azaz 7 százalékot fizessenek, a megmaradó 150.082 K-ból jutalék cimén kapjon az igazgatóság 51,08 K-t, mig 75.000 K-val a tartalékalapot, 15.000 K-val pedig a tisztviselők nyugdijalapját dotálják. Ezután van még 9074 K, ezt az előző év nyereség-áthazatával, azaz 120.350 K-val együtt, vagyis 129.425 K-t az 1913. év üzleteredményszámlájára viszik át. Végül megválasztották a felügyelőbizottságba Bun Józsefet, Ervin Kálmánt, Sebesta Kolost, Szászy Lajos és Verderber Józsefet.

*

A HÓDSÁGI FONÓ- ÉS KÖTÉLVERŐGYÁR RT. tegnap tartotta ez évi rendes közgyülését. Az igazgatóság évi jelentése szerint a vállalat a mult esztendőben több mint 70.000 korona veszteséget mutat föl. A vállalat alaptőkéjének jelentékeny része elveszett, ami a gyár további fönnállását kérdéssé teszi; az igazgatóság fölhivta a közgyülést, hogy a részvénytársaság további sorsa felől határozzon. A nehéz pénzviszonyok és a nagy verseny, melyet konkurrens gyárak támasztottak, válságos helyzetbe sodorták a vállalatot. Többféle terv merült föl a gyár helyzetének szanálása érdekében. Szó volt a Szeged-püschlári egyesült kendergyárak ajánlatáról, mely szerint ők a gyárat átvennék, még pedig a részvényeknek névértéke egy bizonyos százalékának lebélyegzése mellett garantálnák három éven át való átvételét. Végleges megállapodás azonban nem jött létre. A közgyülés szabad kezet biztositott az igazgatóság részére és ezuttal elhatározta, hogy az üzemet egy évig folytatja s ez idő alatt tárgyalni fog az atánlattevőkkel, hogy minél kedvezőbb föltételek mellett lebonyolithassa az átadást. Remélhető, hogy a rossz gasdasági helyzet enyhülése esetén a gyár továbbra is megtarthatja önállóságát.

*

KRÓNIKA

PÉNZÜGY.

A *Magyar érték és iparbank* fuziójával kapcsolatban különböző verziók keringenek. A tény az, hogy az igazgatóság *két* irányban folytat tárgyalásokat s mindkét részen van hajlandóság fuzió véglegesitésére.

*

A *huszti Tiszavidéki takarékpénztár rt.* ápr. 30-án tartott közgyülése kimondta a felszámolást. A közgyűlés megállapitotta, hogy betéte az intézetnek már nincs, visszleszámitoló pénzintézet is csak egy van, a Magyar pénzintézetek központi hitelbankja rt., amely annak idején egyik igazgatója *Kronáh* Károly révén az alapitásban is részt vett. A Központi Hitelbank egyik volt igazgatója különféle faipari vállalatok financirozásába vitte bele az intézetet s ezeken igen nagy veszteségek érték az intézetet.

*

A *nagyszőllősi Magyar bank rt.* ellen a beregszászi törvényszék május 1-én megnyitotta a csődöt. Az intézet 1912-ben alakult 150.000 K alaptőkével.

*

A *Szilágykraszna és vidéki takarékpénztár rt. (Kraszna)* tárgylásokat folytat egy másik krasznai pénzintézettel való fizió ügyében. Az 1895-ben alakult intézet alaptőkéje 400.000 K.

*

Magyar hitelbank rt. (Hevescsány) cég alatt a gyöngyösi Magyar hitelbank rt. hevescsányi fiókja 50.000 K alaptőkével önálló részvénytársasággá alakult át.

*

IPAR.

A Kőbányai gőztéglagyár társulat Pesten 1912. évi mérlege 208.299 kor. nyereséget számol el.

A *Nadrági vasipar-társaság*, amely tavaly 24 K osztalékot fizetett, egy bécsi jelentés szerint az idén nem tud osztalékot fizetni, mert a krassószörénymegyei árvizek nagy károkat okoztak telepein.

*

Az *Első Magyar Kábelgyár Perei és Schacherer rt.* mérlege 800.000 K részvénytőke mellett 54,914 K tiszta nyereséget mutat ki.

*

A Solo Zündwaren- und Wischsefabriks A.-G. (Décs), amely tudvalevőleg az egyik osztrák gyufatröszt és Magyarországon is több gyártelep van. 1912. évi mérlege szerint a 10,180.121 kor. értékben fölvett ingatlanok, gyári berendezések és egyéb ingóságokkal szemben az értékcsökkenési tartalék 2,477.828 K. A $6^1/_2$ millió K alaptőkével biró társaság tartozásai 4,265.372 K-ra rugnak, ami után közel $8^1/_2$% kamatot, 362.022 K-t fizetett. A vállalat tiszta nyeresége 373 715 K, amiből részvényenként 10 K = 5% osztalékot fizetnek.

*

A *Pozsonyi villamossági rt.* 1912. évi mérlege 490.691 K bruttó jövedelem mellett 150.712 (1911-ben 62.040) kor. tiszta nyereséggel zárult. A vállalat 1912-ben emelte alaptőkéjét 1,460.000 K-ról 2,808.800 K-ra.

*

A Magyar oxygéngyár rt. 1912. évi mérlegében 12.667 K tiszts nyereséget számol el, az előző évi 5000 K-val szemben. A 100.000 K alaptőkéjü válvalat gyártelepét 276.519 (1911-ben 225.728) K-ra értékeli, amivel szemben az értékcsökkenési tartalék 37.940 (0) K. A társaság hitelezőknek 130.105

(95.212) koronával és elfogadványokért 50.281 (28.464) K-val tartozik.

*

A Magyar csipkegyár rt. (Györ), amelyet a nottinghami Frank-Tathan Limited cég alapitott Győrben, csak néhány munkással kezdhette meg üzemet, mert kiderölt, hogy a vastartalmu viz csipkefehéritésre nem alkalmas.

*

A *Fiumei első magyar rizshantoló és és rizskeményitőgyár rt.* május 29-én tartandó közgyölésén az igazgatóság javasolni fogja, hogy a 750.590 (1911-662.565) K tiszta nyereségből 200 K = 20% osztalékot fizessenek, szemben az előző évi 180 K = 18%-kal, a tartalékalapot 11,963 K-val egészitsék ki 2,100.000 K-ra, a tisztviselők és munkások jutalmazására 58.000 K-t forditsanak, nyugdijalapot 20.000 K-val dotálják és a fennmaradó 23,529 K-t uj számlára vigyék át.

*

A *Miskolci vasáru rt.* 1912. dec. 31-én lezárt első évi mérlegét 48.112 korona bruttó jövedelem mellett 8206 K tiszta nyereséggel zárta. Az 1910-ben alakult vállalat alaptőkéje 100.000 K. A nyereségből 12 K = 6% osztalékot fizetnek.

*

Uj faipari részvénytársaság van alakulóban a Belvárosi takarékpénztár égisze alatt a Kalotaszegi erdőipar rt. részvételével a Deutsch testvérek székesfehérvári cégnek Gyergyószentmiklós várostól vásárolt fenyőerdőségének és az ott felépitett gőzfürésznek átvétele végett.

*

Az *Atlas asbest-cement-palagyár rt.* eddig még nem dolgozott, mert budafoki gyára csak most épül és előreláthatólag augusztus-szeptemberben kerül majd üzembe. 1912. végén lezárt első mérlegében sem nyereséget, sem veszteséget nem mutat ki. Az 500.000 kor. alaptőkéből 170.500 K még nincs befizetve, de a befizetett tőkéből is még 53.325 K-t nem használtak föl, hanem bankbetét gyanánt kezelik.

*

A *Magyar gyapjufonálgyár rt.* 1912. évi mérlegében semmi bevételt sem számol el, kiadtak pedig 187.893 K (1911-ben 136.340) K-t, ugy hogy az előző évi 310.848 K veszteség 538.937 K-ra növekedett, tehát az 1 millió K alaptőkének több mint a fele elveszett.

*

A *Világosság könyvnyomda rt.* 1912. évi mérlege 200,000 K részvénytőke mellett 15,079 K tiszta nyereséggel zárult.

*

A *Laboratorium védőoltóanyagok termelésére rt.* 1912-ben 120.000 K részvénytőke mellett 26,709 K nyereséget számol el.

*

A *Finomitott Vacuum Olajok kereskedelmi rt.* mérlege 100,000 K részvénytőke mellett, amelyből csak 50,000 K van befizetve, 1608 K tiszta nyereséget számol el.

*

A *Hazai automobit rt.*, amelyet az utóbbi időben több kellemetlenség ért most teszi közzé első mérlegét (azelőtt Helios rt. cég alatt müködött a vállalat), amely 186,711 K veszteséggel zárul. Az igazgatóság május 24-én tartandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy az 1912. junius 1. és 3-án tartott közgyülés azt a határozatát, hogy az alaptőke 1.200.000 K akként módositsa, hogy az csak egy millió koronára szól, amely a veszteség fedezése céljából 800,000 K-ra szállitatik le. A publikált mérlegben az alaptőkét már igy egy millió koronával állitották be. A leszállitott alaptőkét 1250 darab uj részvény kibocsátásával ismét egy millióra emelik.

A »*Globus*« *rt.* (a Magyar érték- és Iparbank alapitása) 1612. évi mérlegében 223.581 K veszteséget tüntet fel. A szanálás módjáról A Pénzvilág előző számában emlékezett meg.

*

Uj szövetkezeti szeszfinomitó van Budapesten alakulóban Widder Marcel szeszügynök kezdeményezésére. A mozgalom élén Domokos Géza bicskei földbirtokos áll. Eddig mintegy 18.000 hl. évi kontingens-termeléssel Czukor Ferenc valkói, Szigeti Pál dr. horti, Blau Béla taksonyi, Grünwald és Schiffer ercsii, Grosz Sándor tárnoki, Luczenbacher Pál köbölkuti, a nagyvázsonyi uradalmi, Frakl Henrik gichathalomi, Balla Gyula kardosréti, Gulácsy Dezső ajnácskői, Hoffer Márton honttompai szeszgyári és mások csatlakoztak az alapitandó uj szeszfinomitóhoz, amelynek létrejötte ilyenformán biztositottnak tekinthető.

*

A *Hazai pamutfonó és szövőgyár rt.* (*Dugarcsa*) 1912-ben 1,435.566 (1911-ben 1,088.977) K nyers jövedelmet ért el, amiből kiadtak költségekre 757.180 (az előző évben 713.210) K-t, adóra 58.694 (39.146) K-t és kamatokra 99.336 (95.514) K-t, leirásokra pedig 275,983 (259.856) K-t forditottak. A tiszta nyereség tehát 264.172 K, az előző évi 45.707 K veszteséggel szemben.

*

A szénsav-kartel bomlása. A szénsavkartelben, amely egyesült magyar szénsavgyárak értékesitő szövetkezete cég alatt müködik, egyenetlenségek támadtak és ámbár az érdekeltek azt hiszik, hogy a differenciákat ki tudják majd egyenliteni, a szövetkezet igazgatósága mégis május 26-ra rendkivüli közgyülést hiv össze, amelynek napirendjén a fölszámolás kimondása áll.

*

Fattinger és társa rt. budapesti albumin és állati tápszergyára cég alatt 2 millió K alaptőkével a sertésvértakarmányt előállitó Albumin müvek korlátolt felelősségü társaság részvénytársasággá alakult át. Az igazgatóságban képviselve van az Aktiengesellschaft für chemische Industrie vormals Scheidemandel és a bécsi Fattinger Hans cég.

*

A *Machlup H. fiai első magyar bőrgyár rt.* 1912. évi zárószámadásában 182.126 (1911-ben 174.424) K brutto nyereséget mutat ki, amiből 50.000 K (az előző évben ugyannyi) leirás után a iiszta nyereség 98.489 K az előző évi 98.738 K-val szemben. Az igazgatóság a május 29-re összehivott közgyülésnek részvényenként 8 K = 4% osztalék fizetését fogja ajánlani, mint tavaly.

*

A Kőszegi Károly-féle szab. mótoros talajmüvelőgép gépgyár rt. (*Baja*) 1912-ben áruk eladásából 152.516 (1911-ben 475.330) K-t vett be, amiből adókra 1031 (2160) koronát, tiszti fizetésekre, munkabérekre és szerelési költségekre 102.866 (457.866) K-t fizetett ki, a kamat-számla 4424 (—) K-ra rugott, utazási költségekre 5844 (—) K-t forditottak, ugy hogy a mérleg mind a két évben nyereség-veszteség nélkül zárult.

*

Az Ister magyar vizmü rt. — a belga Compagnie generale des conduites d'eau fiókja — 1912. zárószámadásában 24.872 kor. veszteséget mutat ki, mig az előző mérlege sem nyereséget, sem veszteséget nem tüntetett föl. A vállalat egyetlen üzlete, az ujpesti vizmü, amelyet 2,476.046 (1911-ben 1,290.873 kor. értékkel állitottak be a mérlegbe. Minthogy ez a vizmü már teljesen abszorbeálta a társaság 2 millió K alaptőkéjét, az igazgatóság a május 22-én megtartandó közgyüléstől egy nagyobb kölcsön felvételére kér fölhatalmazást.

*

Az »Ister« magyar vizmü rt. 1912. évi mérlege 2 millió K részvénytőke mellett 24.872 K veszteséget számol el.

*

A Német és magyar magnesit rt. 1912. végén lezárt mérlegében sem nyereséget, sem veszteséget nem mutat ki, mig az előző évben 1991 K nyereséget számolt el. A társaság 1912. junius 19-én tartott közgyülése az addig 600.000 K alaptőkének 1½ millió K-ra való fölemelését határozta el, de a fölemelt tőkéből eddig csak 351.000 K folyt be.

*

A Magyar Általános Gépgyár Részvénytársaság Automobilgyára Budapest megbizást nyert a kereskedelemügyi miniszterium részéről 200 drb. Mágautomobil szállitására, 1 millió korona értékben, a m. kir. postaigazgatóság számára.

*

A Magyar cementárugyár rt. Perlakon 1912-ben 40.111 K (1911-ben 47.645 K) bruttó bevétel mellett 3047 K (487 K) tiszta nyereséget ért el. A 40.000 K alaptőkével biró vállalat folyószámla tartozása 23.678 (17.158) K, a gyár és felszerelés mérlegértéke 42.400 (42.300) K, az áruraktár 17.501 (11.956) K-val van felvéve a mérlegben.

*

A Magyar gyapjufonalgyár rt. 1912-ben egy millió K részvénytőke mellett 538.937 K veszteséget mutat, tehát az alaptőkének több mint fele elveszett.

*

A Budapest tégla- és mészégetőgyár rt. 1912. évi mérlegében 18.266 korona tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 14.370 K-val szemben, amiből a 740.000 K alaptőke után az idén sem jut a részvényeseknek osztalék.

*

A *Magyar acélárugyár rt.* 1912. évi mérlegében egy millió K részvénytőke mellett 157 911 K tiszta nyereséget számol el, az előző évi 142,471 K-val szemben.

*

A Bánffyhunyadi gipszgyár és gőzmalom rt. (Nagyvárad), amely 1912-ben alakult, május 4-én tartott közgyülésén elhatározta a jelenlegi 150.000 K alaptőkének a 200 K n. é. részvények lebélyegzése utján való leszállitását és felhatalmazta az igazgatóságot az alaptőke felemelésére, elsőbbségi részvények kibocsátásával.

*

A Krausz Péter-féle poltári chamotteőrlő- és tüzállótéglagyár részvénytársasággá van átalakulóban. A Krausz Péter-féle gyár a legrégibb ipartelep a losoncvidéki anyagbányászat területén.

*

Az Atlas asbest-cement-palagyár rt. eddig még nem dolgozott, mert budafoki gyára csak most épül és előreláthatólag augusztus-szeptemberben kerül majd üzembe. 1912. végén lezárt első mérlegében sem nyereséget, sem veszteséget nem mutat ki. Az 500.000 kor. alaptőkéből 175.500 K még nincs befizetve, de a befizetett tőkéből is még 53.325 K-t nem használtak föl, hanem bankbetét gyanánt kezelik.

*

Az Egyesült máramarosi faipar rt. (Kövesliget), mely 1906-ban alakult 180.000 K alaptőkével, kimondta a felszámolást. Felszámolók: Erdélyi János dr., Flatt Jenő és Pór Mihály dr.

*

Az Óbesztercei erdőipar rt., amelyet a Magyar bank és kereskedelmi rt alapitott 1911. novemberben a D'Harcourt-féle uradalomhoz tartozott fenyőerdők kitermelésére, 1912. végén lezárt első mérlegében 5290 K tiszta nyereséget számol el 2 millió K alaptőke mellett, amiből azonban 250.000 K még nincs befizetve.

*

KÖZLEKEDÉS.

Az Aradi és csanádi egyesült vasutak rt. 1912. évi mérlege 2,265.486 K tiszta nyereséggel zárult, szemben az 1911. évi 2,210.124 K-val. A junius 14-én tartandó közgyülésen az igazgatóság

javasolni fogja, hogy a nyereségből, mint tavaly, az elsőbbségi részvények 6 és 5% osztalék kifizetése után a törzsrészvények 5%-ot kapjanak és 169.280 K, mint törzsrészvényosztalék, tartalékba tétessék, a szénbányatartalék 75.000 K-val, a Maroshid-tartalék 25.000 K-val gyarapittassék, a Szatmáry Gyula ösztöndijalap létesitésere, amit Arad vármegye kezdeményezett, 1000 kor. adományoztassék és a jövő évre 33.833 K átvitessék.

*

A Nagyváradi városi vasut rt. alaptőkéjét a május 7-én tartott közgyülésen 3,121.000 K-ról 3,586.200 K-ra emelte fel, 2280 db 200 K n. é. uj részvény kibocsátása utján. A vasutvállalat 1912. évi tiszta nyeresége 230.888 (1911-ben 225.710) K, amiből 14 K = 7% osztalékot fizetnek, szemben az előző évi 12 K = 6%-kal.

*

A Duna-ipolyvölgyi h. é. vasut rt. 1912. évi mérlege 204.781 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben az előző évi 219.444 K-val.

*

A Keszthelyvidéki h. é. vasut rt. mérlege 156,505 K nyereséggel zárul, az előző évi 117.670 K-val szemben. A május 26-án tartandó közgyülésen a 2634.600 K alaptőke *fölemelését* fogják elhatározni.

*

A Dunántuli h. é. vasut rt. 1912. évi mérlege 1,463.628 K tiszta nyereséggel zárul, az előző évi 1,607.145 K-val szemben. Itt tehát jelentékeny a hanyatlás. Az osztalék valamivel kisebb lesz a tavalyi 10·60 K-nál.

*

A *Zalavölgyi h. é. vasut rt.* 1912. évi mérlege 119,610 K tiszta nyereséggel zárult, az előző évi 131,876 K-val szemben.

*

A *Losoncvidéki h. é. vasut rt.* 1912. évi mérlege 6,558.000 K részvénytőke mellett 189,923 K tiszta nyereséggel zárul, az előző évi 186,809 K-val szemben. Az osztalék, mint a mult évben 8 korona.

*

KÖZGYÜLÉSI NAPTÁR.

Május 17. Nógrádmegyei h. é. vasut rt. d. e. 11 ó. (II., Szilágyi Dezső-tér 1.) Körmend-németujvári h. é. vasut rt. d. e. 11 ó. (V., Hold-u. 25.) — Pápa-bánhidai h. é. vasut rt. d. u. 1/2 4 ó. (V., Váci-körut 16.) — Mátra-körösvidéki egyesült h. é. vasut rt. déli 12 ó. (II., Szilágyi Dezső-tér 1.) — Bihari h. é. vasutak rt. d. e. 11 1/2 ó. (Ugyanott.) — Temesvár-módori h. é. vasut rt. d. e. 12 ó. (Ugyanott.) — Magyar cukoripar rt. d. e. 12 ó. (V., Zrinyi-u. 14.) — Magyar asphalt rt. déli 12 ó. (Mérleg-utca 5.)

Május 19. Szilágysági h. é. vasut d. e. 11 1/2 ó. (II., Szilágyi Dezső-tér 1.) — Szabolcsvármegyei h. é. vasut rt. d. e. 11 ó. (Ugyanott.) — Athenaeum irodalmi és nyomdai rt. d. e. 12 ó. (Rákóczi-ut 54.) — »Accordo« fakiviteli rt. d. e. 11 ó. (Hold-u. 8.)

Május 20. Az Ujság rt. d. e. 11 ó. (VII., Rákóczi-ut 54.) — Magyar-belga fémipar rt. d. e. 12 ó. (VII., Hungária-körut 115.) — Atlas asbest-cement-palagyár rt. déli 12 ó. (V., Dorottya-u. 6.)

Május 22. »Ister« magyar vizmü rt. d. e. 11 ó. (Váci-utca 11/b.)

Május 24. Felvidéki h. é. vasut rt. déli 12 ó. (II., Szilágyi Dezső-tér 1.) — Európai áru- és podgyászbiztositó rt. d. e. 11 ó. (V., Eötvös-tér 2.) — Magyar Lloyd automobil és motorgyár rt. d. e. 10. (VIII., Tavaszmező-u. 7.)

Május 25. Magyar gyapjufonalgyár rt. d. e. 10 ó. (V., Nádor-u. 3.) — Budapesti tégla és mészégető rt. d. e. 11 ó. (III. Külső Bécsi-ut 6023.) — Német-magyar magnezit rt. d. u. 4 ó. (Continental-szálló.)

Május 28. »Titanit« magyar robbantóanyag rt. d. u. 3. ó. (V.. Mérleg-u. 3.) — Magyar acélárugyár rt. d. u. 1/2 4 ó. (VI., Váci-ut 95.)

Május 31. Vacuum Oil Company rt. d. e. 10 ó. (Erzsébet-tér 16.)

POSTÁNK

APRÓ HIRDETŐ. Szeszkontingenst leggyorsabban jár ki: Hangos Elemér.

*

GRÓF. Bárdi vagy Hart? Egyiket sem. Még nem találták fel az olajjal szagtalanitott automobil-üzletet.

*

VIDÉKI. Zala Ferdinánd, mondta a kedélyes Pauperta és odavette a Földhitelbankhoz a Jelzálogbank előszobavitézét.

*

VÁROSI. Jelöltünk az albán trónra: *Hüvös* Iván. Fütyülni tud, talán táncolnak rá az albánok.

A szerkesztésért FODOR OSZKÁR felelős.
Kiadja: A Pénzvilág Lapkiadó és Nyomdai Rt.

RÓVÓ ALADÁR könyv- és kőnyomdája, Budapest VI., Teréz-körut 40—42.

Bankok irógépe csak Smith Bros!

Az **Osztrák-Magyar Bank** csakis **SMITH BROS-gépet** használ!

Bárhol szivesen bemutatjuk.

Faragó Testvérek

Budapest, VI. Nagymező-u. 8 (Ernst-muzeum palota).

AUER IGNÁC

kő- és könyvnyomdája papiráruháza

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 11

MEGJELENT AZ AUER-féle

Határidő Napló

mely nélkülözhetetlen előjegyzési könyv pénzintézeteknek, mindenféle részvénytársaságoknak, kereskedőknek, ügyvédeknek, orvosnak és magán embereknek. ÁRA 3 KORONA.

Kapható minden könyv- és papirkereskedésben és valamint a kiadónál.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA
BANKHÁZ R.-T.

Központ:

Budapest, IV., Szervita-tér 3.

Telefon: 3—49.

Fiók: V., Váci-körut 4. Telefon 11—58.

Legnagyobb osztálysorsjegy üzlet.

Huzás már
május hó 21 és 23-án

Az I-ső osztály sorsjegyek ára:

1/1 sorsjegy K **12.—** 1/2 sorsjegy K **6.—**
1/4 sorsjegy K **3.—** 1/8 sorsjegy K **1.50.**

Utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése mellett.

Schott H. és Donnath
Császári és kir. udvari szállitók.

Ideal
Erika

irógép és **X×X** kombinált számoló-összeadó gép
Magyarországi telepe
Budapest, VI, Andrássy-ut 53
TELEFON 62—45 TELEFON 62—45

JELZÁLOGKÖLCSÖNÖK
kieszközlését,
konverziók keresztülvitelét

előnyös kamat és törlesztési feltételekkel **az ingatlanok becsértékének 75 %-áig** itthon és a külföldön; földbirtokok vételét és eladását, ezeknek parcellázását, illetőleg a parcellázási műveletnek financirozását s teljes lebonyolitását: bérletek közvetitését és financirozását, **mindennemü mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi megbizás** előnyös intézését és lebonyolitását készséggel vállalja a

MAGYAR KÖZVETITŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, VI, Teréz-körut 46.

Minden kérdésre azonnal válaszol, utbaigazit, a szükséghez képest a helyszinére saját költségén tisztviselőt is kiküld.

Sürgönycim: Közvetitőbank Budapest.
Telefon (interurban) 144—68.

Alapitva 1858-ban.
MAISON DE TAPIS
Szőnyegház
TEPPICHHAUS
Mindennemü szőnyegek függönyök és teritők nagy választékban.
Telefon 17—16
BUDAPEST, IV.
Károly-körut 26 sz.

MARTA
SZEMÉLY- ÉS TEHER-
AUTO.
GYÁR:
Marta Magyar Automobil R.-T. Arad.
VEZÉRKÉPVISELET
Royal-Garage,
BUDAPEST, IX., PÁVA-U. 10—12.

Kőszénbánya- 's Téglagyár Társulat
PESTEN (ezelőtt DRASCHE)
Budapest, VII. ker., Király-utca 67.
Telefonszám: 34—51 és 34—61.

Keramit kocsiut-kövek. Keramitlapok. Fayence porcellán lemezek. Porcellán szigetelők. Tüzálló chamotte-téglák. A társulat elvállalja a burkolati munkák elkészitését is.

Egyesült Tégla- és Cementgyár r.-t.
Budapest,
Központi iroda: **V., Mérleg-utca 3.**
Gyárak: **Lábatlan, Kőbánya, Budaujlak, Nyergesujfalu, Dömös.**
Ajánlja lábatlani kitünő minőségü portlandcementjét, Budaujlaki tetőcserepeit stb.

Bélapátfalvai Portlandcementgyár r.-t.
ALAPTŐKE 3,350.000 K.
Igazgatóság:
Budapest, V., Bank-u. 6.
Telefon 173—74. Sürgönycim: Bélcement.
Gyár: **Bélapátfalva, Borsodm.**
ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG 18.000 WAGGON.
Felülmulhatatlan minőség. A szabványszerü 28 napos szilárdságot már 3 nap alatt éri el.

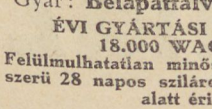

„ÜSTÖKÖS" **védjegyü PORTLAND-CEMENTÜNK**
páratlan és utólérhetetlen minőségü. A cementtechnika legszigorubb követelményeinek megfelelő **felülmulhatatlan szilárdság, abszolut térfogatállandóság és magas homokfelvevő képesség,** valamint igen szép kiütésmentes szin, nélkülözhetetlenné tette a bélapátfalvai portlandcementet a vasbeton, beton, müpala és minden egyéb cementáru gyártásnál.

Megrendeléseket elfogad a vezérképviselet:
Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.
Budapest, V., Bank-utca 6. sz.
Telefon 173—74. Telefon 173—74.

„Austro-Americana"
37 óceángőzös **Triest** 37 óceángőzös
Rendszeres személy- és árujáratok az északamerikai Egy. államokba és Kanadába, Görögország, Olaszország, Északafrika és Spanyolország érintésével.

Triesztből New-Yorkba és Kanadába

a **»Kaiser Franz Josef I.«** és a **»Martha Washington«** stb. pompás kettőscsavaru gőzössel. Az átkelés az Óceánon Gibraltártól New-Yorkig mindössze 7—8 nap. Az előző 6 napos ut Gibraltárig az adriai és földközi tenger gyönyörü tájékán át vezet és ingyenes kéjutazásszámba megy, mert az egész ut nem kerül többe, mint az egyszerü óceánátkelés.

Üdülő és kéjutazások a földközi tengeren.
Kizárólag kajütutasok felvétele a délamerikai vonalakra. (Argentina, Brazilia.)
Felvilágositásokkal szolgál az „Austro-Americana" irodája (magyarországi helyettes: ZERKOWITZ EMIL)
Budapest, VII., Tököly-ut 2
(A keleti pályaudvar indulási oldalával szemben.)

Tőzsdetagok
Tőkepénzesek
Pénzintézetek
Malmok
Gazdák
legjobb kézikönyve a
Budapesti
Tőzsde Almanach
A jelenleg érvényes tőzsdei szokások, az áru- és érték börzére vonatkozó összes tudnivalók.
Szerkeszti és kiadja:
KOVÁCS SÁNDOR GYÖRGY
IV. évfolyam.
Már megjelent.
Ára vászonkötésben 7 kor.
Megrendelhető:
VI. Nagy János-utca 8.
vagy A PÉNZVILÁG kiadóhivatalában.

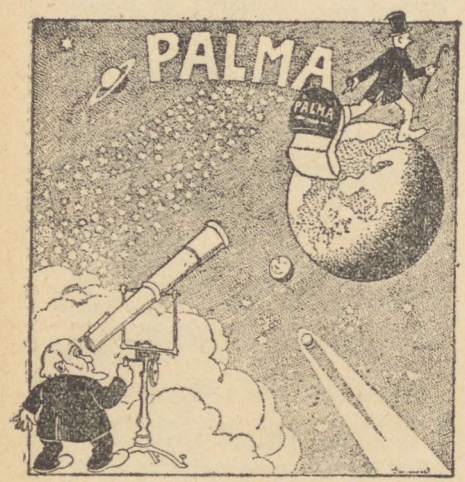

A m. kir. szab.

HENNEFELD IGNÁC-féle

Jégszekrények

Budapest,
VI. Gróf Zichy Jenő-utca 5
(Váczi-körut mellett)

Belül műkőlapokkal vannak burkolva, nem rozsdásodnak, nem oxidálódnak és nem piszkolódnak. A Hennefeld-félénél javitás teljesen ki van zárva, nincs lefolyó csapjuk, mely mindig csepeg, hanem a jégtartó alatt horganylemez vizgyüjtővel vannak ellátva, a hová a jégviz lefolyik. A jégtartó könnyen kivehető. A jég a szekrényben mindig szárazon fekszik, ezáltal 60 százalék jég megtakaritás érhető el.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Alapittatott 1885-ben.

Telefon 114—29

Alkalmi

Butor-áruház Baross-utca 9

(az egész házban). Fölhalmozott raktár miatt mindenféle uraság- és polgári butorok, szőnyegek, csillárok, nippek stb. stb. stbi

mélyen leszállitott áron árusittatnak.

Telefonszámok:
177-45, 42-43, 119-11.

Sürgönycim:
LLOYDIBUS.

"LLOYD"
Hitelvédő Egyesület

K. f. sz.

Budapest, VI., Andrássy-ut 24. szám.

Inkasszók, Információk
Kétes követelések megváltása
Financiroztatások
Szanálások

Ganz és Társa-Danubius

gép-, vaggon- és hajógyár rt. Budapest.

Motorok benzin, spiritusz, gáz, szivógaz- és kohógáz-üzemre, minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemköltség $1^1/_2$—$2^1/_2$ fillér lóerőnként és óránként.
Emelődaruk kézi, gőz, petroleum vagy elektromos hajtásra. Közuti hengerlőgépek. Gőzekék. Gőzmotoros személyszállitó vasuti kocsik kis és nagy vasutak számára.
Mindenféle vasuti kocsik személy és teherszállitásra.
Vasuti felszerelések. Kéregöntésü kerekek. (Griffin rendszere.)

Hengerszékek malmok számára, kéregöntésü hengerekkel, Mindenféle malomgépek. Egész malmok berendezése és felszerelése.
Brikettsajtók szén, fűrészpor és effélék brikettezésére.
Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, az elérhető legnagyobb hatásfok biztositásával. Speciális gépek a papir- és cellulozegyártáshoz. Transzmissziók. Füstemésztő készülékek. Gyári berendezések.

Árjegyzékkel és költségvetésekkel szivesen szolgálunk. :: :: ::

AGOBIÁN ÉS ADORJÁN

PERZSA SZŐNYEGEK
TELEFON: 79-13.

BUDAPEST, IV.
VÁCI-UTCA 30
(HARIS-BAZÁR)

Sürgönycim: CONSUMUS. Telefonszám: 25-02 és 66-97.

Magyar Élelmiszerszállitó

Részvénytársaság

BUDAPEST, IX., TÓTH KÁLMÁN-UTCA 8–10. SZ.

□ □ □

Hütőházi osztály: A modern hütőtechnika követelményeinek megfelelőleg berendezett hütőházunkban a légköri viszonyok, u. m. hőfok, nedvességi fok és feltétlenül tiszta levegő oly módon szabályozhatók, hogy a beraktározott, különben romlásnak alávetett mindenféle élelmicikkek változatlan minőségben hosszabb ideig eltarthatók. A hütőházban nyilvános jellegénél fogva bárki tetszésszerinti időre mérsékelt dijtételek mellett beraktározhat (bármily mennyiségben **vad, baromfi, hus, tojás, vaj, hal, gyümölcs. virágcsirák, főzelék,** stb. élelmicikkeket, továbbá szőrme és szőnyegeket. A beraktározás feltételei, valamint a beraktározandó áruk kezelésére vonatkozó részletes utasitásokkal készséggel szolgálunk. **ÜZLETÁGAK: Szállitási osztály:** baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzelékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra, jelentékeny szállitási kedvezményeket folyósit. A szállitmányozásra vonatkozó mindennemü kérdésekben (fuvardijak, utirányok stb.) készséggel nyujt felvilágositást. **Kiviteli osztály:** A társaság berlini, breslaui, wieni és londoni fiókja mindenféle élelmicikkek bizományi értékesitését elvállalja. Az árukra előlegeket is folyósit.

MŰFOGAK

és egész fogsorok szájpadlás nélkül is, rágáshoz alkalmas, gyökér eltávolitása nélkül, jótállás mellett aranyhidak és koronák.

FEHÉR SÁNDOR

Budapest, VII, Akácfa-utca 30, I. em. Telefon 17–22.

Feltalálók

utmutatója, találmányok szabadalmazásához, értékesitéséhez nélkülözhetetlen. Ingyen küldi:

ÁRON ÉS MOLNÁR

szabadalmi és értékesitő vállalat Budapest, József-körut 9.

PALLAS

nyugdij-, élet- és katonai biztositó részvénytársaság

Erzsébet-körut 24.

köt felette előnyös feltételek mellett nyugdij, élet-, hozomány-, nép-, katonai szolgálati és

orvosi vizsgálat nélküli biztositásokat.

Képviselők kedvező feltételek mellett alkalmaztatnak. — Kérjen prospektust.

Redőnyös iróasztalok. Iratszekrények. Bőrbutorok. Teljes intézeti berendezések. »REGNA« a legtökéletesebb irógép. »AUTOMAT« a leggyorsabb másológép.

Modern irodaberendezési vállalat, HIRSCH és TÁRSA Budapest, Alkotmány-u. 19.

HUNGÁRIA

Általános Biztositó Részvénytársaság

Budapest, IV., Károly-körut 2. Kossuth Lajos-utca sarkán

Részvénytőke 6,000.000 K

Elnök: Gr. Károlyi Imre

Igazgatósági kiküldött: Báró Fejérváry Imre

Olcsó dijak Kartellen kivül

Tüz-, baleset-, szavatossági-, élet- és népbiztositás. Betörés, jég-, üveg- és állatbiztositás

Modern feltételek

HOTEL

„BRITANNIA"

SZALLÓ

50 lépésnyire a nyugati pályaudvartól.

BUDAPEST, VI.,

Teréz-körut 39. sz.

200 szoba. ▪ Hideg- és melegviz. Központi fűtés. ▪ Tiz közvetlen telefon. ▪ Olvasó-, iró- és társalgótermek.

SZOBÁI: tágasak, világosak, olcsók. (4 kor.-tól feljebb. Teljes penzió 10 koronától feljebb.

FÁBRI HENRIK, igazgató.

American Shoe Company Ltd.

Amerikai Cipő részvény-társaság

Üzletei
Budapest,
IV., Kigyó-tér 1. (Királyi bérpalota)
V., Dorottya-utca 6.
VII., Erzsébet-körut 42
Debrecen, Piac-utca 44
Zágráb, Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket.

CSODÁS ALKOTÁS az IRÓGÉPTECHNIKA TERÉN.

A **nem** szalagos

YOST

1913 évi modellje **a legtökéletesebb** irógép.

Rendkivül kedvező fizetési föltételek.

Automatikus váltó.

Az **irássebesség** 50 százalékos **fokozása.**

Zajtalan irás. Biztositott papirvezetés.

Széles papir befogadására alkalmas

hosszu kocsi.

Soregyenesség.

Utolérhetetlen **szép és tiszta irás.**

Nem drágább a rendes gépnél.

A gépet az országban bárhol **vételkötelezettség nélkül** bemutatjuk.

YOST irógép részvény-társaság

Budapest, New-York palota. **Káldor M.** igazgató.